

I.

Hvirveldyr.

Ved

Edv. Bay.

1894.

Pattedyr og Fugle.

Der er næppe noget arktisk Land, der paa samme Strækning frembyder saa stor Afveksling for Pattedyr- og Fugle-Livet, som Egnene omkring Scoresby Sund.

Paa det meget bakkede, men dog Danmark i høj Grad lignende Jameson Land er Plantevæksten temmelig fattig, men der er dog altid i Lavningerne saa meget, at de talrige Hjorder af Moskusoxer og Rensdyr der kunne finde deres Ophold; Vand er der sikkert, selv i den tørreste Tid, nok af i de store Elve, der flyde ud paa Sydsiden. Ogsaa for Fuglene synes der at være gode Betingelser, da man træffer talrige Flokke af Rylere og mange Spor af Gjæs og lignende et godt Stykke inde i Landet. Om Vinteren er der sikkert snebart paa store Strækninger. — Paa Liverpool Kyst ere Forholdene vistnok omtrent som paa Jameson Land.

Den østlige Del af Milnes Land ligner meget Jameson Land, men her findes desuden, i det mindste paa et Sted (Mudderbugten), store Strandenge, hvor der om Efteraaret vimler af forskellige Vadefugle.

Hele Sydysten af Scoresby Sund, lige fra Cap Brewster til Gaasefjord, bestaar af høje Basaltfjælde, der falde brat af imod Havet og kun paa faa Steder have en smal Forstrand. Paa denne Kyststrækning findes flere store Kolonier af *Uria arctica* og *Arctica alle*.

De indre Forgreninger af Scoresby Sund ere omfattede af høje Fjælde, der paa nogle Steder falde brat af imod Havet,

men dog for det meste sænke sig jævnt og ofte give Plads for store Dalstrøg. Der er efter arktiske Forhold en meget rig Plantevæxt, men hvad der her virker hemmende paa det højere Dyreliv, er den store Mængde Sne, der falder om Vinteren.

Danmarks Ø, hvor Expeditionen overvintrede og opholdt sig netop et Aar, ligger syd for Milnes Land og lige for Mundingen af Føhnfjord; den ligger altsaa meget heldig for lagttagelser over Fugletrækket. Den er klippefuld (det indre omtrent plateauformigt), men ikke høj (c. 5—600 Fod). Der er mange Smaasøer og Damme; om Foraaret tø de op længe før Fjorden og saaledes, at de mindste Damme tø op først, idet Isen smelter ovenfra. Paa de snefri Enge omkring disse Smaadamme samle Fuglene sig om Foraaret i store Mængder, saa at man der forholdsvis let kan holde Øje med, hvilke der ere komne. Det er især Ryler, Gjæs, Havliter og Lommer, der holde til paa saadanne Steder. Plantevæksten er ofte, især paa Engene og i Lavningerne, rig. Om Vinteren fejer Føhnvinden Sneen bort paa mange Steder. I flere af Søerne og Elvene findes der Hundestejler og Ørred; desuden er der mange Insekter.

I Fjordisen danner der sig ved Tidevandets Indvirken store Revner inde ved Land. Om Vinteren fryse de hurtig til igjen, men naar Temperaturen stiger om Foraaret, fremkommer der store Damme oven paa Isen; paa saadanne Steder finder Smeltningen raskere Sted, Revnerne udvide sig mere og mere, medens samtidig Isens Tykkelse aftager, og Dammene saaledes blive dybere. Krebsdyr og, af og til, smaa Fisk (*Gadus saida* og *Cottus scorpius*) stige op gennem Revnerne, der derfor altid søges af Fuglene, navnlig af Ternerne og Edderfuglene, der meget sjældent træffes oppe i Landet ved Ferskvandssøerne.

De Trækfugle, der opholde sig om Sommeren ved Scoresby Sund, følge ganske sikkert som Regel Yderkysten paa Trækket, idet de vel nok skyde Gjenvej over Landtunger o. s. v. Umuligt er det vel imidlertid ikke, at nogle af de kraftigere Flyvere, f. Ex. *Colymbus glacialis* o. fl., om Efteraaret drage tværs over

Landet til Vestkysten, hvor de i længere Tid finde aabent Vand, og derefter drage ned langs denne; Landet er ikke mere end c. 110 Mile bredt mellem Bunden af Scoresby Sund og Disco Bugt.

Alt i alt maa det vel nok siges, at Fuglelivet i Scoresby Sund er rigere end ellers paa Grønlands Østkyst, men dog ikke saa rigt som paa Vestkysten.

Derimod synes Landpattedyrene at være færre (i Individantal) end f. Ex. paa den af den tyske Expedition i 1870 undersøgte Strækning; men det maa dog vel erindres, at Liverpool Kyst og Jameson Land, hvor der syntes at være det største Individantal, hørte til den af Expeditionen mindst besøgte Strækning. Med Hensyn til Havpattedyr synes Scoresby Sund at staa en Del tilbage for den sydligere Del af Østkysten, navnlig Angmagsalik Egnen.

Af Fuglearter blev der paa Expeditionen ialt fundet 32, deraf:

1 ny for Grønland: *Anser segetum*.

5 nye for Østgrønland: *Tringa alpina*,

— *canutus*,

Phalaropus hyperboreus,

Anas boscas,

Mergus serrator.

Af disse er *Anas boscas* dog kun set og kan maaske derfor betragtes som tvivlsom. Desuden er Nordgrænsen paa Østkysten udvidet for to Fuglearters Vedkommende: *Clangula hi-strionica* og *Colymbus glacialis*, hvoraf den første dog kun er set. Derimod ere følgende Fugle, der bleve iagttagne af den tyske Expedition, ikke fundne:

Plectrophanes lapponicus,

Anser albifrons,

Somateria spectabilis,

Larus leucopterus,

Lestris parasitica.

Det er dog sikkert kun et Tilfælde. Hvad *Larus leucopterus* angaar, da er den ganske sikkert bleven overset af mig; den vil i ethvert Tilfælde være meget vanskelig at skjelne fra *L. glaucus* og vil maaske ved nærmere Undersøgelse vise sig ikke at være artsforskjellig fra denne.

A. Pattedyr.

1. *Ursus maritimus* (L.).

Hos de af Expeditionen hjembragte Kranier (29 Stk.) findes der en ikke ringe Variation i Lighed med, hvad v. Middendorff paa forskjellige Steder og Dr. Schäff¹⁾ omtaler hos *Ursus arctos*; dette er af Interesse, da langt det overvejende Antal (26) er skudt i selve Scoresby Sund, og de altsaa maa antages at have levet under omtrent ens Forhold. Uden at gaa nærmere ind paa disse Variationer skal jeg blot tilføje, at Alderen hos *Ursus maritimus*, foruden paa Sliddet paa Tænderne, bedst kan kjendes paa de mer eller mindre stærkt udviklede Kamme over Øjnene, paa Issen og i Nakken; Sømmene paa Kraniet synes at voxte sammen i en temmelig tidlig Alder. Paa de to næst- yngste Kranier, der (navnlig det ene) ere meget defecte, er den yderste Fortand lige skiftet og den bageste Kindtand i Over- kjæben lige kommen frem; Hjørnetænderne ere ikke skiftede endnu, men de nye ere dog ved at bryde frem hos den ene. Disse to Dyr ere skudte den 5. August 1891 og ere formodentlig fødte i Februar eller Marts samme Aar. Den yngste af de af Expeditionen nedlagte Bjørne, der vil blive nærmere omtalt nedenfor, viser endnu ikke Tegn til at skulle skifte Tænder. Fortænderne blive stærkest (først) slidte, derpaa de bageste Kindtænder.

Ved Scoresby Sund og de derfra udgaaende Fjordarme

¹⁾ Ueber den Schädel von *Ursus arctos* (L). Archiv für Naturgeschichte I. 1889.

er Isbjørnen overmaade almindelig, og der blev i det hele paa Expeditionen skudt 30 Stk., hvoraf kun 3 udenfor Scoresby Sund. Der blev overalt, saavel ude ved Cap Stewart som ved Røde Ø, set Bjørne eller Spor af dem.

For saa vidt man kan dømme af et enkelt Aars Erfaring, synes der at foregaa et Træk af disse Dyr ind igjennem Fjorden om Foraaret og ud igjen om Efteraaret. I Tiden fra den 6te November 1891 til den 20de Februar 1892 blev der ikke set et eneste Individ eller Spor deraf; sidstnævnte Datum kom en Bjørn henimod Stationsbygningerne, men blev uheldigvis skræmt; Dagen efter blev der fundet Spor af en til. Den 11te Marts blev der skudt en Bjørn ved Skibet, og derefter bleve de mere og mere almindelige, saa at der endog i nogen Tid (i Slutningen af Marts) saa at sige ikke gik en Dag, uden at der blev set eller skudt Bjørne; de kom altid enkeltvis eller højst 3 ad Gangen, i sidste Tilfælde altid en Hun med 2 Unger. Paa første Slæderejse (fra Slutningen af Marts til Begyndelsen af April) blev der kun set et Par Stykker, men inde ved Røde Ø var der en Masse Spor, og efter disse at dømme, syntes det, som om Bjørnene havde fast Ophold derinde, medens de gennemgaaende kun opholdt sig længere ude i Fjordarmene for Trækkets Skyld. Det kan vel næppe antages, at Expeditionen ingen Bjørne saa i Løbet af Vinteren, fordi de da laa i Dvale; dette vilde formentlig stride mod de paa Germania-Expeditionen gjorde Erfaringer. — Den 24de April 1892 blev der endnu set og skudt en Bjørn ved Overvintringsstedet, men derefter blev der ingen iagttaget før den 27de Juni og derefter igjen ingen før den 16de Juli, paa hvilken Dag der paa forskjellige Steder paa Fjordisen blev set 4. Naar dette sammenholdes med, at der i 1891, i August Maaned, gjentagne Gange blev skudt og set Bjørne, saavel i Hurry Inlet, som ved Mundingen af Nordvestfjord og ved Hekla Havn, synes det at antyde, at Dyrene søge saa langt ind mod Bunden af Fjorden som muligt og først paa Tilbagetrækket, der foregaaer meget langsomt, opholde

sig i længere Tid i Mundingerne af Fjordarmene; dog er det jo ikke umuligt, at de, der vilde have opholdt sig Sommeren over i Omegnen af Hekla Havn, ere blevne skudte strax, da de ankom om Foraaret. At Bjørnene opholdt sig inde i Bunden af Fjorden paa den Tid af Aaret, da de savnedes ved Overvintringsstedet, bevistes paa 2den Slæderejse, da der en af de første Dage i Maj ved Røde Ø blev skudt en gammel Hun, der blev fulgt af en lille Unge; desuden blev der paa 3die Slæderejse (omkring 1ste Juni) set en Bjørn i Gaasefjord. — I 1891 blev, som ovenfor anført, den sidste skudt den 6te November, men dette maa vistnok ikke regnes for noget normalt Tilfælde, da det var et ganske ungt Individ, hvis Moder rimeligvis var bleven skudt ved en tidligere Lejlighed; den næstsidste Bjørn blev set og skudt længe i Forvejen, den 7de Oktober.

En af de første Dage i Maj blev der, som ovenfor bemærket, i Nærheden af Røde Ø truffet en gammel Hun med en lille Unge. Ungen, der blev fanget, maalte:

Totallængde	81,0 Ctm.
Højde (Fodsaal-Skulder)	41,0 —
Rundmaal om Kroppen	50,0 —

Dens Knogler vare meget bruskede, og den har næppe været mere end et Par Maaneder gammel. Det var den mindste af de Unger, der bleve skudte; de andre vare — med Undtagelse af den, der blev skudt den 6te November 1891 — meget større og over et Aar gamle; til Sammenligning anføres her Maalene paa to, der bleve skudte den 14de Marts:

Totallængde	164 Ctm.
Højde (Fodsaal-Skulder)	91 —
Rundmaal om Kroppen	119 —

Overhovedet var det meget almindeligt, at se en Hun ledsaget af en eller to aarsgamle Unger, saa at det er rimeligt, at Isbjørnen i det højeste føder hvert andet Aar, og at Ungerne

følge Moderen to Aar; i et Tilfælde havde den gamle, der var ledsaget af de to Unger, hvis Maal ere opgivne ovenfor, Mælk i Patterne. — Nogen drægtig Hun blev der ikke skudt i Løbet af Expeditionen.

Isbjørnene søge ikke blot deres Føde i Dyreriget, men leve paa visse Tider af Aaret vistnok endog hovedsagentlig af Planteføde; i Marts og April fandtes der jævnlig Sælrester i Maverne paa dem, men ved den Tid have de ogsaa særlig let ved at skaffe sig dem, da Sælerne dels nylig have født og dels for en stor Del opholde sig oven paa Isen. Men ellers fandtes der som oftest Plantelevninger i Maverne paa de af os skudte Bjørne, og det i saadan Mængde, at der ikke kunde være Tale om, at de havde faaet dem i sig tilfældig; tvært imod kan man vistnok sige, at de Bjørne, der opholde sig i Fjordene Sommeren over, i den Tid hovedsagentlig leve af Planteføde, og det vil ogsaa være vanskeligt at forklare, hvorledes de skulde kunne fange Sæler, naar der ikke er Is; andre Dyr kunne de sikkert kun undtagelsesvis fange. De i Maverne fundne Planter vare baade Landplanter (Blaabær, Blaabærris o. s. v.) og Alger (*Desmarestia*, *Laminaria*).

De af Expeditionen truffne Bjørne vare gjennemgaaende overmaade fredsommelige; det hændte aldrig, at en Bjørn gik angrebsvis til Værks uden at være anskudt, og, selv da, yderst sjældent. Hunnen søgte altid at redde Ungen ved at flygte med den; i et Tilfælde saa jeg den hjælpe Ungen frem ved Puf med Forbenene. Kun en Gang hændte det, at en Hun, der var ledsaget af en lille Unge, gik paa, hvad den formodentlig ikke en Gang vilde have gjort, hvis den ikke var bleven haardt anskudt; den angreb paa alle fire, hvorimod en anden Bjørn paa 20—30 Alens Afstand rejste sig paa Bagbenene og gik saaledes imod sine Angribere, idet den svingede med Forlabberne. — Derimod er Bjørnen for det meste meget nysgjerrig; ved at kaste sig ned, sprælle med Arme og Ben og skrigende kan man næsten altid standse dens Flugt (naar den da ikke er

saaret), ofte endog lokke den nærmere; rimeligvis er det denne Nysgjerrighed, der har foranlediget Anfald paa Mennesker, f. Ex. paa den 2den tydske Nordpol-Expedition. Flere af de af os trufne Bjørne vare meget sky.

I Angmagalik Egnen synes Isbjørnen ikke at være sjælden.

2. *Canis lagopus* (L.).

Der blev set baade hvide, blaa (eller snarere graa) og plettede Fjælldræve. Alle de hvide havde en mørk Plet paa Brystet eller et andet Sted af Legemet.

Den er almindelig overalt ved Scoresby Sund, baade længere ude ved Kysten og i Bunden af Fjordarmene. Den er Standdyr, idet den højst foretager længere Strejftog om Vinteren for Ernæringens Skyld. — Unger blev der ikke set, men de fødes i Grave, der dels findes i Stenrøs og dels ere gravede af Dyrene selv. De Grave, jeg har set, havde kun én Aabning.

Fjælldræven er hovedsagentlig et Natdyr¹). Om Dagen ser man den sjældent (dog saaes en Ræv paa Hold with Hope midt om Dagen). I Løbet af Vinteren kom der af og til Ræve lige hen til Stationsbygningerne, en enkelt Gang endog ind imellem dem; ellers vare de temmelig sky eller i ethvert Fald paa ingen Maade saa paatrængende, som de ofte synes at være paa andre Steder i Polarlandene.

Fjælldræven henter ikke alene sin Føde fra Dyreriget, men ogsaa fra Planteriget, hvorom dens Gjødning giver talrige Oplysninger; om Vinteren bestaar denne jævnlig udelukkende af Blaabærris; dog tager Ræven sikkert kun i Nødstilfælde tiltakke hermed. Derimod lever den om Sommeren, skjøndt den da sikkert nok kunde skaffe sig anden Føde, for en stor Del af Bær. Om Vinteren lider den meget af Sult; en fangen Ræv var helt mat, men blev hurtig livlig, da den fik noget at spise.

Denne Ræveart synes ikke at være videre godt begavet;

¹) For saa vidt som man kan tale om Natdyr i Polarlandene.

man kunde have fangne Ræve bundne med Læderremme i flere Dage, uden at de fandt paa at bide disse over; slap de løs, kunde man være sikker paa at finde dem igjen i den nærmeste Fælde. Indbyrdes vare de fangne meget stridbare. Som en Ejenommelighed skal anføres, at de med Snuden og ikke med Poterne nedgravede og tildækkede alt, hvad de fik og ikke strax kunde spise, ligesom mange Tamhunde gjøre det.

I Angmagsalik Egnen findes Ræven, og dens Skind ses ofte hos Grønlænderne.

3. *Mustela erminea* (L.).

Skjøndt dette Dyr ikke blev set ved Scoresby Sund eller andet Steds af Expeditionen, findes det dog paa førstnævnte Sted, da der flere Gange blev set Spor i Sneen, der utvivlsomt hidrørte derfra. Saaledes blev der den 25de November 1891 set friske Spor i Sneen paa Fjordisen ved Vinterkvarteret; Dyret var (rimeligvis om Natten) gaaet lange Strækninger, og det lykkedes mig ikke at finde det, skjøndt jeg i nogen Tid fulgte Sporet.

4. *Odobæenus rosmarus* (L.).

Den 5te August 1891 paastod nogle af «Heklas» Besætning bestemt at have set en Hvalros i Hurry Inlet. Da de paastode at have set Hugtænderne, og da flere af dem desuden tidligere havde deltaget i Hvalrosfangst, er der næppe nogen Grund til at drage deres Udsagn i Tvivl. Ellers blev den ikke bemærket, hverken under Turen fra Hold with Hope til Scoresby Sund eller ved Angmagsalik. — En meget gammel, stærkt forvitret Hovedskal blev funden i Nærheden af en gammel Grønlænderboplads paa Sydkysten af Jameson Land.

5. *Phoca groenlandica* (Fabr.).

Medens denne Art aldeles ikke blev skudt eller iagttagen i Scoresby Sund eller paa Kyststrækningen fra Hold with Hope til syd for Cap Brewster, lod den til at være almindelig i Angmagsalik Egnen, hvor flere fuldvoxne Svartsider laa dræbte paa Stranden ved alle Bopladserne.

6. *Phoca foetida* (Fabr.).

Denne Art var ubetinget den almindeligste Sæl i Scoresby Sund; almindeligst var den ved Mundingerne af Fjordgrenene og i selve disse. I den ydre Del af Fjorden blev den ikke iagttagen, hvilket dog formodentlig kun var tilfældigt.

I Efteraaret 1891 bemærkedes ikke nogetsomhelst Træk ud eller ind gennem Fjorden af Sælerne; da Fjorden blev tillagt, holdt de Aandehuller isfrie, saa længe Isen var nogenlunde tynd; Aandehullerne vare formede som en omvendt Tragt. En Gang imellem saa man ogsaa en Sæl ligge paa Isen, dog ikke nær saa hyppig som om Foraaret, og det er meget muligt, at det mest var *Ph. barbata*. Da Isen blev tykkere, lukkedes Aandehullerne, og fra nu af have Sælerne kun kunnet faa Luft ved de Sprækker, Tidevandet frembragte. Det var ogsaa ved saadanne Sprækker, Garnene bleve anbragte; der blev fanget Sæler hele Vinteren igjennem. Den 19de April saaes for første Gang i 1892 Sæler paa Isen (i Føhnfjord); dog varede det endnu nogen Tid, inden de lagde sig oven paa Isen i Nærheden af Stationen; først henimod Maj viste de sig almindelig der. Efter den Tid saa man jævnlig mange Familier (c. 5—6 Stk.) eller enkelte ligge spredte paa Fjorden; de holdt mest af stille Vejr; med kold østlig Vind var der meget faa eller slet ingen; da Isen begyndte at bryde op, holdt *Phoca foetida* især til i Vaagterne; man saa den sjældent eller aldrig paa de drivende Flager (hvilket var modsat af *Ph. barbata*'s Sædvane), og aldrig blev der set nogen paa Land eller paa Sten og Skjær i Fjorden.

Mærkeligt var det, at næsten alle de *Ph. foetida*, der bleve undersøgte under Expeditionen, intet havde i Maven; de faa Gange, der fandtes noget, var det Fiskelevninger.

Ungerne fødes i gravede Kamre under Sneen, som Regel vist ved Siden af Isfjælde, hvor Sneen er blæst sammen og Isen derfor tyndere, saa at Moderdyret lettere kan komme op. I den Tid er Isbjørnen en meget farlig Fjende for Sælen, idet den graver sig ind til Ungerne, der blive den et let Bytte. Den

23de Marts 1892 blev der for første Gang fundet Unger af denne Sælart i Maven paa en Bjørn; endnu den 24de April fandtes der nyfødte *Ph. foetida* i en Bjørnemave.

I Angmagsalik Egnen var den meget almindelig; ved Cap Broer Ruys bleve nogle Stykker sete og paa Vejen sydover saaes den ogsaa jævnlig.

7. *Phoca vitulina* (L.).

Det kan ikke med absolut Bestemthed siges, om denne Art findes ved Scoresby Sund. Tolk J. Petersen og Grønlænderen Otto, der maa antages at kjende de forskjellige Sælarter godt fra Grønlands Vestkyst, paastode flere Gange at have set den i de indre Fjordarme. En af de Sæler, der bleve fangede i Garn under Overvintringen, tilhørte vistnok denne Art, men Kraniet bortkom ved et Uheld, inden det var blevet nøjere undersøgt.

8. *Phoca barbata* (Fabr.).

Den var ikke sjælden i Scoresby Sund og fandtes saavel i den ydre Del, som inde i Bunden af Fjordarmene. Ved Angmagsalik blev den set, da «Hekla» kom ind under Land, og flere laa dræbte paa Stranden ved Grønlænder-Bopladserne.

Den optraadte altid enkeltvis og saaes hyppig paa forholdsvis meget smaa Flager, der dreve om i Fjorden; om Efteraaret ses den jævnlig oven paa Isen.

I Maven paa en Remmesæl, der blev dræbt i Storisen den 26de Juni 1891, fandtes en Mængde Levninger af Fisk, Blæksprutter og Krebsdyr.

9. *Cystophora cristata* (Erxleben).

Denne Art er ikke almindelig i Scoresby Sund; der blev kun set to, begge i Munden af Gaasefjord, den 23de og 25de September 1891.

Ved Angmagsalik laa der flere dræbte Klapmydser ved Grønlændernes Telte, og den er vistnok ogsaa i det hele taget mere almindelig langs Yderkysten end inde i Fjorden.

10. *Monodon monoceros* (L.).

Den var den eneste nogenlunde almindelige Hvalart i Scoresby Sund. Da Fjorden om Vinteren var fuldstændig tillagt, saaes i den Tid selvfølgelig ingen. Den 20de Juli 1892 brød Isen op i Fjordarmen imellem Gaaseland og Vinterkvarteret, saa at der dannede sig nogle Vaager; længere inde — mod Vest — var Fjorden den Gang omtrent isfri; allerede Dagen efter saaes to Narhvaler paa en af Vaagerne; de trak indefter. Man kunde da ikke øjne aabent Vand i østlig Retning (fra det højeste Punkt ved Havnen kunde man se til et lille Stykke paa den anden Side af Cap Stevenson), ja Isfældene vare ikke engang komne løse af Fjordisen; men der maa alligevel have været aabent Vand eller Revner i Isen et Stykke paa den anden Side af Cap Stevenson, da Hvalerne vel næppe have kunnet tilbagelægge den lange Vej helt ude fra Cap Brewster under Isen.

Der syntes at foregaa et Træk ind igjennem Fjorden og ud igjen; dog kom Narhvalerne ikke alle sammen paa samme Tid, men enkeltvis eller parvis, og endnu saa sent som den 17de August 1891 saaes der Narhvaler, der trak indover. Den 8de September saaes de sidste, der gik østover, i Nord-vestfjord.

— Et Stykke Syd for Cap Brewster saa Ltnt. Ryder den 13de August 1892 nogle smaa Hvaler, som han mente maaske var *Phocæna communis*.

11. *Balænoptera rostrata* (Fabr.).

Den 10de August 1892, da Expeditionen var kommen ud i aabent Vand under Jameson Land, saa Tolken Johan Petersen og Grønlænderen Otto en Hval, som de bestemt paa-stode tilhørte denne Art.

— Ved gamle Grønlænderhuse og Spækgrave samt paa flere Steder paa Forstranden fandtes Skeletdele af forskellige store Hvaler; de vare alle yderst forvitrede og beskadigede, saa at de

hjembragte Stykker ikke engang kunde bestemmes med nogenlunde Nøjagtighed; der synes maaske at være Knogler baade af *Balænoptera*, *Megaptera* og *Balæna*; de nu uddøde eskimoiske Beboere have vistnok drevet ivrig Fangst paa dem; at *Balæna mysticetus*, i det mindste tidligere, undertiden har opholdt sig i Fjorden, kan ses af Scoresby's Beretninger. Nu for Tiden ere ingen af de store Hvalarter i det mindste almindelige om Sommeren, da Expeditionen sikkert ellers havde set noget til dem.

12. *Myodes torquatus* (Pallas).

Skjøndt der kun blev dræbt en eneste Lemming ved Kysterne af Scoresby Sund, har den dog sikkert været alt andet end sjælden; dens meget skjulte Levevis forklarer tilstrækkelig denne Omstændighed. Om Sommeren kan dens Tilværelse temmelig let undgaa Iagttageren; Spor findes selvfølgelig ikke paa den for Sne blottede Jord; afgnavede Græstuer og lignende kunne let oversees, og dens Knogler og Hud findes ikke saa ofte i Rovfuglegylp og i Rovdyrenes Gjødning, som man skulde vente. Om Vinteren bliver Forholdet helt anderledes, da den bløde Sne snart skal forraade, om Dyret findes eller ej.

I den ydre Del af Fjorden¹⁾ syntes Dyret ikke at være saa almindeligt, som i Bunden af Fjordgrenene. Ved Vinterkvarteret bemærkedes dens Tilstedeværelse først, efter at der var faldet Sne.

Dens Spor saaes hele Vinteren igjennem; den er ubetinget et Natdyr, da den ellers ikke vilde have kunnet undgaa at blive set; dens Spor fandtes jævnlig om Morgenen i Nærheden af Stationen og Skibet, ja en Nat var en Lemming endog gaaet ombord i det sidste. Ofte vare de gaaede forholdsvis lange Strækninger fra et Hul til et andet; gravede man ud ved saadanne Huller, fandtes der ikke Reder under Sneen, men et Hul ned i Jorden. Udstillede Fælder gik Dyrene aldrig i, selv om de og-

¹⁾ Dog har Ltnt. Ryder for nylig meddelt mig, at der var Tegn til, at Lemningen var talrig paa Cap Stewart.

saa kom lige forbi. Føden bestaar vistnok mest af forskellige Græsarter.

Den 15de Maj 1892 fandtes en nylig dræbt Lemming i Vinterdragt i Bunden af Føhnfjord (paa 2den Slæderejse); ogsaa den 25de Juni fandtes en død — ligeledes i Vinterdragt — paa Danmarks Ø, men den havde ganske sikkert været død i længere Tid, da der allerede i Begyndelsen af samme Maaned fangedes en levende Lemming i Sommerdragt i Gaasefjord (3die Slæderejse); desuden fandtes et Individ til i Sommerdragt i Maven paa en Struntjæger den 30te i samme Maaned.

Af disse 4 Lemminger havde de to i Vinterdragt meget afstumpede, næsten hovagtige Kløer samt den kloagtige Udvæxt paa de to af Forpoternes Tær; de to i Sommerdragt havde derimod meget spidse Kløer uden Udvæxt, eller kun med svagt Spor dertil. Heraf maa man vel slutte, at det er om Foraaret, Lemmingen skifter Kløer, eller at de to i Sommerdragt tilfældigvis begge have været unge Dyr.

Paa Hold with Hope var der en Masse Tegn paa Lemmingens Tilstedeværelse; Jorden var store Strækninger over næsten undergravet af deres Huller; Græstuerne vare afgnavede af dem, og deres Gjødning laa samlet i forholdsvis mægtige Dynger; Hovedskaller og andre Skeletdele kunde man finde overalt, men dog saaes ikke et eneste levende Dyr, skjøndt flere Huller bleve udgravede. I Bunden af Hullerne fandtes der i Almindelighed en Udvidelse, hvori der laa en Slags Rede af Græs og blød Uld (Moskusoxens Vinteruld); Reder af samme Beskaffenhed saa man ogsaa jævnlig ovenpaa Jorden; op af Jorden kunne de næppe være komne, da de vare temmelig store og aldeles uskadte, hvorimod Hullerne vare snævre; umuligt er det jo maaske ikke, at de ere lavede om Vinteren under Sneen, men mærkeligt er det, paa den anden Side, at der intet andet Steds fandtes saadanne overjordiske Reder.

Ved Angmagsalik saaes intetsomhelst Tegn paa Lemmingens Tilstedeværelse.

13. *Lepus glacialis* (Leach).

Egentlig almindelig var denne Art ikke i Scoresby Sund, i det mindste saa Expeditionen ikke meget til den. Almindeligst syntes den at være i Nordvestfjord, hvor der paa 1 Dag, den 4de September 1891, blev set 6; enkelte bleve sete i Røde Fjord paa 1ste Slæderejse. Endelig blev der skudt en Hare paa Danmarks Ø den 19de Juni 1892. Derimod blev der paa flere Steder set Spor og Gjødning, f. Ex. paa Jameson Land og Gaaseland. Paa Danmarks Ø saaes de første sikre Tegn paa dens Tilstedeværelse den 29de April, da jeg fandt to friske Spor paa temmelig langt fra hinanden liggende Steder.

De Harer, der bleve sete i Nordvestfjord, vare alle overmaade sky; den, der blev skudt paa Danmarks Ø, kom derimod af Nysgjerrighed henimod Skytten, der blev staaende ganske rolig.

Findes, ifølge Kapt. Holm, ikke ved Angmagsalik.

14. *Ovibos moschatus* (Zimmermann).

Det var forholdsvis meget lidt, Expeditionen saa til dette Dyr; dog blev dets Sydgrænse paa Grønlands Østkyst flyttet et betydeligt Stykke, idet det viste sig at være meget almindeligt paa en Del af de Scoresby Sund omgivende Lande.

Moskusoxen blev set overalt paa Jameson Land, hvor Expeditionen var i Land eller nær under Kysten. Paa Liverpool Kyst syntes den ligeledes at være meget almindelig; en Gang blev der f. Ex. set c. 20 Stk. i en Flok.

Ved Teltpladsen ved Nordbugten blev der fundet ikke færre end 10 Kranier; de øvrige Skeletdele manglede omtrent helt. En af Folkene paastod bestemt at have set en Moskusoxe omtrent paa samme Sted paa en Baadtur nogen Tid i Forvejen. Det maa vel derfor antages, at den ogsaa findes i Nordvestfjord, hvilket desuden bestyrkes ved, at Cand. Deichmann fandt Vinteruld af den i Mundingen af samme Fjord.

Der blev desuden fundet to meget gamle Kranier, et ved

Vestfjord og et andet ved Gaasefjord; intet af disse to Steder blev der ellers set Tegn til, at der endnu fandtes Moskusoxer, saa at den nu ikke mere synes at være saa udbredt som tidligere.

Syd for Cap Brewster blev den ikke set, men dette siger selvfølgelig ikke, at den ikke findes der.

I Maven paa de skudte fandtes hovedsagentlig *Salix*-Blade, ikke *Lichener*.

Den 20de Juli 1891 blev der paa Hold with Hope skudt tre gamle Tyre, der gik alene uden at være sammen med nogen Hun. Den 12te August 1892 blev der set Tyre, Køer og Kalve i Flok sammen; Tyrene stangedes da hæftig (ifølge Kaptejn R. Knudsen), hvorfor det maaske kan antages, at Brunsttiden da var forhaanden.

Paa Hold with Hope var den almindelig; det var interessant at se, hvorledes Dyrene lignede de store Basaltblokke, der laa strøede ud over Terrainet; Oxernes Flegma bidrog ogsaa meget til denne Beskyttelseslighed, idet de kunde staa aldeles ubevægelige i lang Tid.

Ved Angmagsalik saaes Moskusoxen lige saa lidt som den følgende.

15. *Rangifer tarandus* (L.).

Det har ikke været mig muligt at finde nogen Forskjel af Betydning ved Sammenligning af Rensdyrkranier fra Østgrønland og Lapland. Hvad angaaer Formerne hos de Horn, der bleve hjembragte af Expeditionen, da findes der her en meget stor Variation, hvilket viser, at Rensdyr fra samme Egn ikke behøve at have engang tilnærmelsesvis samme Hornform. Iøvrigt var det mærkeligt, at der aldrig blev skudt eller set Rener med saa svære Horn, som de, man i Almindelighed fandt afkastede.

Overalt, hvor Expeditionen kom i Land i Scoresby Sund, blev der set Rensdyrspor, selv paa den øde Strækning, der ligger øst for Sydbræen, hvor der næppe er meget isfrit Land. Man skulde derfor mene, at disse Dyr vare yderst almindelige

overalt, hvilket dog ingenlunde var Tilfældet. Kun paa temmelig faa Steder fandtes de i større Mængde, men derfra strejfede enkelte Dyr eller mindre Flokke længere omkring; Spor kunne i de arktiske Egne holde sig friske i utrolig lang Tid¹⁾, hvilket forklarer den tilsyneladende meget mærkelige Omstændighed, at der f. Ex. paa Danmarks Ø blev fundet en Mængde Spor, ja formelige Stier, efter Renner, uden at vi dog der saa mere end nogle faa Stykker; man maa vistnok i det hele taget være meget varsom med efter Sporenes Antal at dømme om en Dyreforms større eller mindre Hyppighed i arktiske Egne.

Som Steder, hvor Rennerne forekom talrig, skulle nævnes: Jameson Land, den til Nordbugten grænsende Del af Nordvestfjord, Vestfjord og Gaasefjord. Desuden blev der set en Del paa Milnes Lands Øst- og Vest-Kyst og i Rypefjord, samt nogle enkelte paa Danmarks Ø.

Det er ikke godt, efter det ringe Kjendskab, Expeditionen fik hertil, at udtale sig om, hvorvidt Rennerne i Scoresby Sund foretage regelmæssige Vandringer. Det er ikke umuligt, at de fra den nordlige Del af de indre Fjordarme om Efteraaret vandre ud til Jameson Land, der, som oven anført, vistnok for en stor Del er snebart om Vinteren. I det mindste blev der omkring Nordbugten i Begyndelsen af September set en Mængde Dyr, der, fordelte i smaa Flokke, syntes at trække langsomt øst over, og der fandtes formelig optraadte Stier i Fjordens Retning. — Paa Sydkysten af Jameson Land saaes de i Begyndelsen af August helt nede ved Stranden, ligeledes paa Renodden og Vestkysten af Milnes Land omtrent paa samme Tid, medens de i Slutningen af Maaneden i Nærheden af Mudderbugten først saaes et Stykke til Fjælds. I sidste Halvdel af Oktober blev der set og skudt et Par Stykker paa den meget lave Danmarks Ø. I April og Maj saaes der mange i betydelig Højde

¹⁾ Jeg har set Spor, der var satte om Efteraaret i blød Jord, holde sig aldeles friske til næste Sommer. Anderledes bliver Forholdet selvfølgelig med Spor i Sneen.

over Havet ved Rypefjord og Vestfjord, men i samme Maaneder saaes der Spor paa Isen paa flere Steder i Føhn-fjord. I Juni saaes flere Gange Spor i Sneen paa Danmarks Ø, ja den 30te kom endog et Rensdyr forbi selve Stationen. Man vil saaledes se, at der næppe kan finde synderlig regelmæssige Vandringer Sted, men at de vel snarest om Vinteren trække efter de mest snebare Pletter.

Som Regel bleve Renerne sete i smaa Flokke (4—7 Stk.) eller enkeltvis.

Takkerne fældes henimod Midten af Maj; den 10de Maj saa Ltnt. Vedel 7 Rener (baade Hanner og Hunner), der alle havde mistet Takkerne med Undtagelse af en yngre Han, der havde gamle Takker, og et ældre Dyr, der havde tommelange, lodne dø. Den 12te samme Maaned blev der af Cand. Hartz og Ltnt. Vedel set to Hanner, der vare aldeles kullede. Hannen fælder altsaa ikke Takkerne før Hunnen. Den 27de August 1891 var Huden begyndt at skalle af, og i Begyndelsen af September antog de deres endelige Udseende.

Den 10de Maj 1892 blev der skudt en drægtig Hun. Fosteret havde, efter Ltnt. Ryders og en af de norske Fangstmænds Mening, c. 1 Maaned tilbage. Det var beklædt med graalige, paa Bagbenene hvide, c. 1 Ctm. lange Haar og maalte fra Snude-til Hale-Spids 46 Ctm. (efter Cand. Hartz).

Paa Hold with Hope blev der set mange Spor (20de Juli 1891), men ikke Dyrene selv; derimod blev der den 13de August 1892 set nogle Rensdyr paa en af Øerne syd for Cap Brewster.

Nordenskiöld siger (i «Andra Dicksonska Expeditionen til Grönland»), at en af Expeditionens Jægere under «Sophia»s kortvarige Ophold i Tasiusak mente at have set Spor af Rensdyr; dette maa bero paa en, iøvrigt uforklarlig, Fejltagelse, thi under «Heklas» c. 14 Dages Ophold der fandt jeg ikke det mindste, der kunde udtydes som saadant. Heller ikke Kaptajn Holm, der overvintrede der paa Egnen, saa Rensdyr eller Spor

af dem, og Grønlænderne paastaa paa det bestemteste, at de ikke findes der; det sidste er naturligtvis det sikreste Bevis, da de indfødte, der jo leve af Jagt, umulig kunne være uvidende om et saadant Dyrs Tilstedeværelse.

B. Fugle.

1. *Falco gyrfalco* (L.) (*candicans* (Gmel.)).

Den er almindeligere i Scoresby Sund end den følgende Art. Den er funden død paa Jameson Lands Sydkyst og bleven set paa Cap Stewart, Danmarks Ø, Renodden, Bunden af Vestfjord, Milnes Lands Vest- og Øst-Kyst samt ved Gaasepynt og Falkepynt i Føhnfjord; desuden blev en Falk skudt i Vestfjord.

Den blev slet ikke set i Løbet af Vinteren (29de September 1891—1ste April 1892), men dermed er selvfølgelig ikke sagt, at den trækker bort. For det meste optræder den enkeltvis, naar den da ikke har nylig flyvefærdige Unger. Dog saaes den 8de April en Flok paa 5 Falke ved Stationen.

Den 15de Maj 1892 bleve to Falke sete i Parring (Ltnt. Vedel). Paa Cap Stewart findes deres Rede ved den øverste Rand af Klippen; den 12te August 1892 blev der her set to gamle (hvide) og en flyvefærdig, ung Fugl (graa); den 22de August 1891 var der paa samme Sted set en hvid og en graa, rimeligvis en gammel og en Unge.

Den 20de September blev der set en Falk ved Tasiusak. Føden bestaar, efter Gylpen at dømme, foruden af Fugle, ogsaa af Lemminger.

2. *Nyctea nivea* (Thunb.).

Denne Rovfugl synes ikke at være almindelig ved Scoresby Sund. Den 5te August 1891 blev den set paa Forlandet under Neills Klipper; den var meget sky, saa at jeg ikke engang kunde komme den paa Kugleskuds Afstand. Den 10de August 1891 blev den set paa Gaaselands østligste Pynt. Den 25de

November samme Aar saaes en Sneugle paa Danmarks Ø (Lnt. Ryder og Vedel.).

Paa Hold with Hope fandtes en tildels skeleteret Vinge af denne Art.

3. *Saxicola oenanthe* (L.).

Denne Art blev ikke truffen ved den ydre Del af Scoresby Sund, derimod var den almindelig paa Danmarks Ø og Gaaseland, i Gaasefjord og Nordvestfjord, paa Østkysten af Milnes Land og paa Røde Ø, altsaa i den indre Del af Fjorden.

Den sidste *Saxicola oenanthe* i 1891 blev set den 6te September. I 1892 saa Cand. Deichmann den første den 25de Maj; mærkeligt nok blev der dette Aar kun set yderst faa imod hvad der blev set i 1891; dette kan nok tor en Del ligge i, at Antallet tiltager betydelig om Efteraaret, naar Ungerne ere blevne flyvefærdige, men allerede Dagen efter Expeditionens Ankomst til Hekla Havn i 1891 saaes Digesmutter i større Antal end ved dens Afrejse, og disse to Begivenheder taldt omtrent paa samme Datum. — Den opholder sig hele Sommeren paa Danmarks Ø, men Reden blev dog ikke funden der.

I Maven paa en skudt Digesmutte fandtes kun Rester af Blade.

Ved Angmagsalik var den almindelig; den optraadte der, saavel som ved Scoresby Sund, altid enkeltvis, aldrig i Flok.

4. *Plectrophanes nivalis* (L.).

Meget almindelig i Scoresby Sund; den synes at foretrække klippefuldt Terrain for Sletter; den var saaledes meget almindelig paa Neills Klipper, medens den ikke blev iagttagen paa den lave Sydkyst af Jamesons Land. Den er ellers set overalt og forekommer saavel i Bunden af Fjorden som ude ved Kysten.

Paa Danmarks Ø, hvor den var meget almindelig, blev den sidste i 1891 set den 12te Oktober, den første i 1892 den 21de April (Deichmann). Den synes altsaa at komme betydelig senere end *Acanthis linaria* (se nedenfor), skjøndt den rejser omtrent

samtidig med den. Men, i Modsætning til denne, bliver den Sommeren over og formerer sig paa Danmarks Ø.

Den 3die Maj var Parringen vistnok begyndt, da Snespurvene legende forfulgte hverandre; Hannerne sade paa Klipperne og sang; dog synge de ikke blot siddende, men ogsaa svævende i Luften som Lærkerne. Den 10de Maj saaes Snespurve i Parring (Cand. Hartz, 2den Slæderejse). Den 27de Juni blev der skudt en Hun, i hvis Æggestok Æggene vare i Udvikling; dog vare ingen af dem større end de andre. Den 30te Juni fandtes en Rede med 4, nylig udkrøbne Unger og 2 Æg. Den 3die Juli fandtes en Rede med 4 Æg, hvori der endnu ikke var begyndt at danne sig Foetus. Maalene paa det største og mindste af Æggene vare:

	I.	II.
Længde	2,4 Ctm.	2,4 Ctm.
Bredde	1,6 —	1,7 —

Den 14de Juli saaes for første Gang flyvefærdige Unger af denne Art (Cand. Deichmann), og den 24de samme Maaned vare vistnok de fleste Kuld flyvefærdige. Om Efteraaret (i Slutningen af August) samle de sig i store Flokke. — Reden findes som oftest i Huller i Klipperne, i Stenrøs, gamle Eskimograve o. s. v. Den er meget fast bygget af tørt Græs og fodret med Fjer.

Mærkeligt nok saaes af denne Art et langt overvejende Antal Hanner, medens Hannerne hos de østgrønlandske Fugle ellers ere mindst lige saa talrige.

Paa Hold with Hope saaes flere Snespurve; ved Angmagalik var den yderst almindelig.

5. *Acanthis linaria* (L.).

De to hjembragte høre nærmest ind under Varieteten *Hornemanni*.

Denne Art synes om Sommeren at søge ind i Bunden af Fjordene eller ogsaa til Fjælds. I den ydre Del af Scoresby Sund, hvor Expeditionen kun var om Sommeren, blev den al-

deles ikke bemærket; paa den forholdsvis lave og ikke store Danmarks Ø blev den kun set paa Træk. Derimod blev den udenfor Træktiden set i Nordvestfjord (Nordbugten), ved Teltpladsen overfor Røde Ø, paa Gaaseland og i Bunden af Gaasefjord. Paa Gaaseland traf jeg den først i en Højde af c. 1200 Fod, og den var da meget almindelig; i Bunden af Gaasefjord fandtes den ynglende i en Højde af 800 Fod (Ltnt. Vedel).

I 1891 saa jeg den ikke paa Danmarks Ø før efter Expeditionens Tilbagekomst fra en længere Tour til Nordvestfjord, den 12te September; den var da tydelig nok paa Træk i smaa Flokke. Den saaes derefter i aftagende Mængde i Nærheden af Stationen; den 7de Oktober bleve de sidste sete. Den 1ste Februar 1892 saa Folkene en *A. linaria* ved Stationen (om en Fejltagelse kan der ikke godt være Tale). Den 10de Marts saaes der to, og derefter blev der med nogen Tids Mellemlum set smaa Flokke (16de og 23de Marts, 9de April). Fra 9de April til 1ste Maj saaes der, saa at sige daglig, Flokke eller enkelte paa Danmarks Ø, men allerede den 4de Maj saa jeg ikke en eneste paa en Tour op igjennem Landet; den var da rejst videre til Ynglestederne.

Den 1ste Juni blev en Redé, der tilhørte denne Art, funden ved Bunden af Gaasefjord. Den bestod af Græs, Rodtrevler og Dun og var anbragt paa en Skraaning mellem Pil; der var kun to Æg (Ltnt. Vedel); Æglægningen har altsaa rimeligvis ikke været forbi endnu.

Maven paa en den 10de Juli 1892 skudt Graasisken var helt fuld af smaa, haardskallede Frø.

Ved Angmagsalik blev denne Art ikke bemærket.

6. *Corvus corax* (L.).

Den hjembragte skiller sig ikke fra danske Ravne; Størrelsen er ikke betydeligere, end at disse ofte overgaa den deri.

Corvus corax findes overalt i Scoresby Sund. Den er set

paa Jamesons Land lige saa vel som i Bunden af Vestfjord. For det meste træffes den enkeltvis, dog kan man undertiden se Flokke paa 4—5 Stk. Ligesom Rypen overvintrer den i Østgrønland; den saaes af og til hele Vinteren ved Stationen, dog var den ingenlunde meget almindelig.

Reden blev ikke funden. I Begyndelsen af August saaes en lille Flok Ravne (4—5 Stk.) stadig sammen ved Stationen; det har rimeligvis været et Kuld Unger med en eller to af de gamle.

Ravnene ere sikkert altædende; deres Gjødning var om Efteraaret ofte fuld af Blaabær og farvet af Saften af disse. I Rævefælderne, hvor der var Kjød eller Spæk til Lokkemad, fik vi dem undertiden, ligesom de ogsaa fortærede Bjørneaadler; dog fortærede de (ifølge Ltnt. Ryder), lige saa lidt som Hundene, Bjørnelever, der er bekjendt for at være giftig for Mennesker.

Ved Angmagsalik var Ravnene meget almindelig, især ved Grønlænderbopladsene.

Som ogsaa Cand. Helms gjør opmærksom paa (Ornithologiske Iagttagelser fra Arsukfjorden) har den grønlandske Ravn en fra den danske afvigende Stemme, men jeg har dog ogsaa hørt den frembringe de samme Lyde som denne.

7. *Lagopus mutus* (Mont.).

De to hjembragte Skind ere ikke til at skjelne fra europæiske.

Lagopus mutus er paa Grund af sin Farve og sin Sædvane at holde sig rolig, naar en Fare nærmer sig, vanskelig at opdage, og det er derfor ikke let at sige noget om dens Udbredelse eller Talrighed paa et Sted, hvor man ikke har opholdt sig i længere Tid. Ved Scoresby Sund findes den vistnok overalt, hvor Forholdene ere nogenlunde gunstige for den. Paa Neills Klipper, ved Sydbræen, paa Danmarks Ø, i Bunden af Føhnfjord og i Nordvestfjord er den skudt, og flere Steder er der set Spor af den, men kun faa Steder synes den at forekomme i betydeligere Mængde, og den er i hvert Tilfælde ikke saa talrig som paa Vestkysten.

Den er, som bekendt, en af de faa Fugle, der overvintre paa Grønlands Østkyst. I November, December og især i Januar blev der kun skudt meget faa Ryper, derpaa tiltog Mængden af dem, og en Tid paa Foraaret blev der ikke skudt saa faa, og der blev samtidig set en Mængde Spor. Heraf kan man imidlertid ikke ubetinget slutte, at en Del drager bort om Efteraaret og kommer igjen om Foraaret; Grunden er maaske snarere, at Expeditionens Jægere først efterhaanden lærte de Steder at kjende, hvor de kunde vente at finde Fuglene.

Føden bestaar af Knopper, Blade og Kviste af Pil, Birk og Blaabærplanten, desuden af Frø og Blade af Syre samt Blaabær og Krækkebær. I Maven findes desuden altid en Del smaa, hvide Kwartsstumper. Naar der er faldet megen Sne om Vinteren, have Ryperne vanskeligt ved at finde Føde; de strejfe da vistnok langt om; under saadanne Forhold kom der f. Ex. et Par Gange Ryper ned imellem Stationsbygningerne. Ellers holde de om Vinteren altid til i Nærheden af de mange snebare Pletter, Vinden frembringer oppe i Landet; paa selve det snefri Terrain sidde de dog aldrig, men derimod i den Del af Sneen, der grændser nær op dertil. Sædet er altid ligesom udfodret med Gjødning. Ryperne ere meget lidt sky; de flyve i Almindelighed først op, naar man er lige ved at træde paa dem, men de sætte sig strax igjen. Om Dagen forholde de sig, som Regel, rolig; deres Føde søge de om Morgenen og om Aftenen, om Sommeren, i den Tid Solen er oppe hele Døgnet, maaske snarere ved Midnatstid. De træffes for det meste enkeltvis eller parvis, sjældnere i mindre Flokke.

Den 5te Juni blev der skudt en Hun, i hvilken der blev fundet et Æg med Skal; den 19de samme Maaned fandt en af Folkene en Rede med 9 Æg; Maalene paa det største og det mindste skulle her anføres:

	I.	II.
Bredde	3,1 Ctm.	3,1 Ctm.
Længde	4,6	4,4

Der var temmelig udviklet Foetus i dem. Den 8de Juli blev der for første Gang set Kyllinger. Den 11te August 1891 blev der fanget 2 Kyllinger, omtrent saa store som Vagtler; de bleve holdte nogle Dage i Fangenskab, men døde derpaa, vistnok af Mangel paa passende Føde.

Om Efteraaret finder Farveskiftet Sted i Begyndelsen eller Midten af September. En af de sidste Dage i August 91 blev en Rype skudt i Sommerdragt og den 24de September samme Aar en i fuldstændig Vinterdragt. Den 25de Maj 1892 havde Hunnerne begyndt at faa brune Fjer og den 5te Juni var Farveskiftet vistnok forbi for deres Vedkommende. Hannerne vare endnu helt hvide den 18de Juni med Undtagelse af nogle faa brune Fjer oven paa Hovedet; en den 26de Juni skudt Han var ganske vist noget mere brun, men dog hovedsagentlig hvid, og det turde vel derfor være et Spørgsmaal, om Hannerne i det hele taget faae fuld Sommerdragt.

Den 24de September blev en Flok set ved Tasiusak, og en blev skudt. Den var i fuldstændig Vinterdragt.

8. *Streptilas interpres* (L.).

To Stenvendere bleve skudte ved Hekla Havn af Cand. Deichmann, den ene den 13de August 1891, den anden den 31te samme Maaned. Det var begge unge Fugle; den ene var saa lidt sky, at den satte sig paa den Baad, Cand. D. var ude i. Den 25de Maj 1892 mente Cand. Deichmann at have set en til.

9. *Ægialitis hiaticula* (L.).

De tre hjembragte Skind adskille sig ikke i nogen Henseende fra europæiske; Bindehuden mellem Midter- og Yder-Taaen er ikke mere udviklet, end den plejer at være hos den typiske *Æ. hiaticula*.

Den er meget almindelig overalt i Scoresby Sund; paa Jameson Land er den set saavel ved Kysten (Hurry Inlet) som temmelig langt inde i Landet. I Gaasefjord, ved Moræne-

pynt (langt inde i Føhnfjord) og paa Strandengene ved Mudderbugten blev den baade set og skudt. Paa Danmarks Ø var den om Sommeren en af de almindeligste Fugle. I 1891 blev den sidste set i Mudderbugten den 25de August. Den 6te Juni 1892 saaes en lille Flok ved Stationen, men allerede den 25de Maj samme Aar hørte jeg en Fugl oppe i Landet, der ganske sikkert har været af denne Art, men jeg fik den ikke at se.

Reden findes vistnok for det meste inde i Landet i Nærheden af Bække og Søer; den 8de og 11te Juli saa Folkene smaa Unger; den 16de Juli traf jeg en Strandpiber, der ganske sikkert havde Rede i Nærheden, skjøndt det ikke lykkedes mig at finde den; Fuglen søgte at lokke mig bort fra Stedet ved at slæbe sig henad Jorden med et yderst ynkeligt Udseende.

I Maverne paa de skudte fandtes der saavel Dyr- som Plante-Levninger, dog mest de sidste.

Paa Hold with Hope blev den skudt den 20de Juli 1891. 16de September 1892 blev den set i Tasiusak.

10. *Calidris arenaria* (L.).

En ung Fugl af denne Art blev skudt ud af en lille Flok paa Sydkysten af Jameson Land den 3die August 1892. Den 14de Juni 1892 blev en Han i Sommerdragt skudt imellem Stationsbygningerne; i Maven fandtes kun Planterester.

11. *Tringa canutus* (L.).

En lille Flok (5 Stk.) af denne Fugl blev iagttagen paa Strandengene ved Mudderbugten den 25de August 1891. De vare meget lidt sky; en blev skudt, hvorpaa de andre fløj bort, men dog Dagen efter kom tilbage til samme Sted, ved hvilken Lejlighed der blev skudt to til. Alle tre vare unge Fugle; i Maverne fandtes kun Planterester.

12. *Tringa maritima* (Brünn.).

Et Individ af denne Art blev skudt imellem Stationens Byg-

ninger den 13de Juni 1892. I Maven havde den ubetydelige Rester af Landplanter.

13. *Tringa alpina* (L.).

Meget almindelig i Scoresby Sund. Om Sommeren 91 saaes den i Begyndelsen af August Maaned i smaa Flokke paa Jameson Land og Danmarks Ø. Om Efteraaret optraadte den i Masse paa Strandengene ved Mudderbugten (25de—28de August), men derefter forsvandt den helt, naar undtages en enkelt, der den 2den Oktober (da Landet allerede var snedækt) saaes flyvende lavt hen over Landet, med stor Hast imod Vest. I 1892 saaes de første den 5te Juni paa Danmarks Ø, men der var da allerede mange af dem, saa at de rimeligvis ere komne noget før. De holdt sig nemlig om Foraaret mere paa Engene og ved Ferskvandssøerne oppe i Landet end nede ved Fjorden, saa at de ikke viste sig ved Stationen før længe efter.

Reden findes ganske sikkert ved Enge og Søer oppe i Landet. I Æggestokken paa en Ryle, der blev skudt den 9de Juni, vare Æggene endnu ikke videre udviklede. I Maven paa den samme fandtes kun Planterester, ingen Dyrelevninger.

Den 10de September saaes en *Tringa*, vistnok af denne Art, kredse omkring Skibet et Stykke fra Land i Nærheden af Angmagsalik, hvor der ellers under Expeditionens Ophold ikke blev iagttaget nogen *Tringa alpina* eller anden *Tringa*.

14. *Phalaropus hyperboreus* (L.).

Den 27de Juni 1892 blev der skudt to Fugle af denne Art ved en Ferskvandssø i Nærheden af Overvintringsstedet; det var Han og Hun i Sommerdragt. I Hunnens Æggestok var der et stort Æg, dog uden Skal; Hannen havde utydelige Rugepletter. — Maverne vare fulde af en mørkegrøn, stærkt fordøjet Masse, der sikkert bestod af Planterester.

Ved Angmagsalik blev denne Art ikke iagttagen.

15. *Sterna macrura* (Naum.).

Meget almindelig i Scoresby Sunds indre Del, for Ex. ved Overvintringsstedet. — I 1891 saaes de sidste den 4de September, i 1892 de første den 16de Juni. Isen var da endnu ikke nær begyndt at bryde op, og Ternerne levede af de Krebsdyr, der kom op igjennem Revnerne i Fjordisen. De ankomme i Flokke paa c. 15—20 Stkr., men allerede et Par Dage efter fordele de enkelte Par sig til Rugestederne; om Efteraaret, i Midten af August, samle de sig atter i Flokke, inden de drage bort.

Den 19de Juni (1892) saaes to Terner i Parring, siddende paa et Skjær. Den 10de August (1891) fandtes en ikke flyvefærdig, fjer- og dun-klædt Unge liggende i en naturlig Fordybning i den bare Klippe paa Gaaseland; de gamle forsøgte at forsvare Ungen; da jeg vilde tage den, søgte den ud i Vandet, men turde dog ikke bortfjerne sig noget længere Stykke fra Stranden.

Føden bestaar af Krebsdyr; Fiskelevninger blev ikke fundne i Maven paa denne Art.

Ved Angmagsalik blev den ikke bemærket.

16. *Rissa tridactyla* (L.).

Denne Maageart blev kun set et Par Gange i Scoresby Sund. Almindeligere er den ved Yderkysten. Den blev set ud for Tasiusak.

17. *Pagophila eburnea* (Gmel.).

Ved Yderkysten og især ved Scoresby Sund er denne Art set noget oftere end den foregaaende; den er endogsaa set helt inde i Nærheden af Danmarks Ø. De sidste i 1891 bleve sete den 25de September. — Den blev inde i Fjorden som oftest set parvis, hvorfor det muligvis kan antages, at den yngler der, da den ellers for det meste optræder flokkevis.

18. *Larus glaucus* (Brünn.).

Denne store Maage er meget almindelig overalt i Scoresby Sund. Den sidste i 1891 blev set den 12te Oktober ved Stationen; den første i 1892 blev set den 4de Maj ved Røde Ø; den blev ikke iagttagen ved Stationen før den 18de i samme Maaned, hvilket dog rimeligvis kommer af, at det i den Tid var meget taaget. Den var altsaa den første Svømmefugl, der kom, og hverken Fjorden eller Ferskvandssøerne viste da det ringeste Tegn til at tø op.

Den yngler paa flere Steder i Scoresby Sund, for Ex. paa Danmarks Ø og Røde Ø. Rederne anbringes kolonivis paa bratte Klippevægges Afsatser. Kolonierne ere ikke talrige (højest c. 20 Par). Den 10de August 1891 saaes paa Danmarks Ø Unger (hvoraf der for det meste er 2 i hver Rede), der endnu ikke vare flyvefærdige. Ved Kolonien paa Røde Ø kunde flere af Ungerne imidlertid allerede flyve rigtig godt den 15de samme Maaned. 26de Juni 1892 blev der ved Stationen skudt en Hun med vel udviklede Rugepletter.

Larus glaucus er en udpræget Rovfugl; gjentagne Gange blev der fundet Fiskelevninger i dem, der bleve skudte; dog tvivler jeg paa, at den i Almindelighed tager friske Fisk, skjøndt jeg rigtignok, paa den anden Side, har set den, vadende, fiske efter Smaaærrer i en Elv, hvis Løb paa Grund af Indtørring var blevet reduceret til flere meget smaa og yderst lidt vandrige Bække og omtrent stillestaaende Pytter. Den søger ogsaa villig Aadsler; der var endog et Exempel paa, at den har fortæret en skudt Fugl, som Skytten et Øjeblik lod ligge paa Isen. En Gang blev den set at slaa ned paa en *Arctica alle* og flyve bort med den i Næbet (Ltnt. Vedel); en anden Gang slugte den en saadan hel (Ltnt. Ryder), ligesom jeg ogsaa selv har set den søge at faa fat i Ungen af en *Sterna macrura*. I haard Nød tager den maaske ogsaa til Takke med Planteføde, da jeg i det mindste en Gang i Foraaret 1892 har fundet Blaabærblade i Maven paa den.

Paa Cap Broer Ruys saaes flere, og den syntes at have Rede paa Toppen af et højt Fjæld.

Ved Angmagsalik saaes den jævnlig, og den yngler paa flere Steder i Nærheden.

19. *Lestris longicaudata* (Briss.).

Meget almindelig i Nærheden af Overvintringsstedet, hvor den vistnok yngede, skjøndt den rigtignok slet ikke blev set i Ungedragt, hvilket maaske kommer af, at den trækker bort strax, naar Ungerne ere flyvefærdige.

Efteraarstrækket falder vistnok i Midten af August; i det mindste saaes allerede den 9de August en meget stor Flok, medens den ellers altid optræder enkelt- eller parvis. Den 3die Juni saaes den første i 1892, og derefter saaes den jævnlig paa Danmarks Ø.

Den synes at være omtrent altædende, da der i forskellige Maver blev fundet: Plantelevninger, Blækspruttenæb, Fiskeben og, en Gang, en hel, udvoxen Lemming. Den sidste har dog formodentlig været død, da den blev tagen, men den er et Bevis paa, at Fuglen formaar at sluge mærkværdig store Ting.

Den blev ikke set ved Angmagsalik; derimod bleve flere sete og skudte paa Hold with Hope, hvor den vistnok yngler.

20. *Fulmarus glacialis* (L.).

Medens denne Art er meget almindelig overalt i Drivisen, er den noget mindre hyppig inde ved Kysten og endnu sjældnere i Fjordene. Saavel ved Angmagsalik som udenfor og i Munden af Scoresby Sund er den flere Gange iagttagen.

21. *Anser segetum* (Gmel.).

Allerede i 1891 bemærkedes gjentagne Gange i den indre Del af Scoresby Sund Gaaseflokkene, der vistnok hørte til denne Art, saaledes for Ex. den 18de og 27de August. Den 5te Juni 1892 blev den første skudt, og derefter blev den i nogen Tid jævnlig set parvis eller flokkevis paa Danmarks Ø.

Til Sammenligning anføres nogle Maal af *Anser segetum* fra Østgrønland og andre Steder.

<i>Anser segetum</i>	Næbets Længde.	Tarse.	Den sammenlagte Vinges Forkant til Spids.
Fra Sjælland . . .	5.8 Ctm.	9.5 Ctm.	51.0 Ctm.
- Skaane . . .	6.3 —	10.0 —	46.0 —
- Østgrønland	4.8 —	8.0 —	"
—	4.7 —	8.2 —	42.0 —
—	4.7 —	6.5 —	"
—	4.3 —	7.8 —	38.0 —
—	4.2 —	6.4 —	"

Anser brachyrhynchus

Fra Sjælland . .	4.7 —	7.8 —	42.0 —
------------------	-------	-------	--------

Tarsens Længde er maalt paa Ydersiden; de 3, for hvem Vingens Maal ikke er anført, bleve skudte, da de havde mistet Svingfjerene.

Den paa Østgrønland forekommende Sædgaas synes altsaa, saafremt man kan dømme efter Maalene, at slutte sig nærmest til *A. brachyrhynchus*; Farven paa Bløddelene blev ikke noteret, medens disse vare i frisk Tilstand, hvilket dog heller ingen Betydning har, da man (ifølge Dresser: *The Birds of Europe*) i samme Kuld kan finde Gjæs med de forskjellige Farveændringer. Artsforskjel mellem de to Former kan der vel næppe være Tale om.

Hos den Sædgaas, der blev skudt den 5te Juni, vare Æggene i Æggestokken ikke nær saa udviklede som hos en *Bernicla leucopsis*, der blev skudt den 30te Maj. Den 25de Juli blev der skudt 2 Gjæslinger. Maalene paa den ene anføres her:

Totallængde . .	39.0 Ctm.
Næb	2.8 —
Midtertaa . . .	6.2 —
Tarse	6.0 —

Fældningen foregaar vistnok omtrent paa samme Tid som hos den følgende Art; den 16de og den 25de Juli blev der

skudt Sædgjæs, der ikke kunde flyve paa Grund af, at de havde mistet Svingfjerene.

Føden bestaar af Græs og andre Vegetabilier.

Ved Angmagsalik blev denne Art ikke bemærket.

22. *Bernicla leucopsis* (Bechst.).

Meget almindelig i Scoresby Sunds indre Fjordgrene. Den træffes som Regel i større eller mindre Flokke, ligesom den ogsaa synes, i det mindste undertiden, at yngle paa en Maade kolonivis. Saaledes toge flere Par et Maagefjæld i Besiddelse, hvorfra de oprindelige Beboere vare forjagne af Expeditionens Jægere. I Efteraaret 91 saaes *Bernicla leucopsis* sidste Gang den 3die September; 27de Maj saaes den første Flok i 1892; den kom trækkende ind igjennem Fjorden (altsaa fra Øst).

Dens Rede findes paa utilgjængelige Klippeafsatser; der blev ganske vist ikke fundet Æg af den, men da der stadig blev truffet Gjæs af denne Art paa saadanne Steder i Yngletiden, og de altid vendte tilbage dertil, naar de bleve jagne bort, maa det dog med Bestemthed antages, at Reden findes paa den Slags Steder. Iøvrigt synes det, som om kun et forholdsvis ringe Antal yngler hvert Aar; saaledes blev der den 25de Juli 1892 dræbt en hel Flok (46 Stk.) *Bernicla leucopsis*, bestaaende baade af Hanner og Hunner, men kun 1, næsten udvoxen Unge. — Den 30te Maj blev der skudt en Hun med store, men dog ikke med Skal beklædte Æg; den 11te Juli saa Tolk Joh. Petersen Dununger af denne Art, og endelig lykkedes det den 17de Juli at fange et helt Kuld Dununger (3) ude paa Fjordisen; Maalene paa en af dem skulle her anføres:

Totallänge	20.0 Ctm.
Næbet	1.3 —
Midtertaa	3.0 —
Tarse	3.5 —

Farve: graabrun Plet oven paa Hovedet; hele Ryg, Bryst og Vinger graabrune; ellers hvidgraa; Næb og Ben sorte.

25de Juli blev der (som ovenfor anført) atter skudt en Unge af denne Art, men den var næsten fuldvoxen; 5te August blev der skudt flere Unger, der omtrent vare fuldt udviklede.

Fældningen begynder i den første Del af Juli; saaledes tabte største Delen af en Flok, der blev forfulgt den 4de Juli, pludselig Svingfjerene, da den skulde til at lette (Cand. Hartz). Henimod Midten af August er Fældningen atter forbi. — En mærkelig Undtagelse fra dette viste sig den 17de Juli, idet de to gamle, der hørte til de tre oven omtalte Gjæslinger, vare fuldt flyvedygtige. Svingfjerene vare ikke skiftede for nylig og viste heller ikke Tegn til at skulle fældes i den nærmeste Fremtid; noget lignende sker maaske med alle ynglende Par, da det ikke er godt at forklare sig, hvorledes Fuglene skulde komme op til Reden uden Svingfjer.

Ved Angmagsalik blev denne Art ikke bemærket. Paa Trækket maa den komme igjennem en Egn, hvor der findes Skydevaaben, men dog ikke er let Adgang til Ammunition, idet der blev fundet to, e. $\frac{1}{2}$ Kubikcentimeter store, firkantede Blyklodser i Huden paa en af de Bramgjæs, Expeditionen nedlagde.

23. *Anas boscas* (L.).

Tolk Joh. Petersen og Grønlænderen Otto paastode bestemt at have set denne Art om Morgenen den 3die August 1891 under Sydkysten af Jameson Land.

24. *Somateria mollissima* (L.).

Den findes overalt, saavel dybt inde i Scoresby Sunds Forgreninger som ude ved Yderkysten; den forekommer dog ingenlunde i saadanne Mængder som (efter Beskrivelserne) paa Spitzbergen og i det nordlige Norge.

Der saaes aldrig Ederfugle, der ikke kunde flyve, fordi de havde mistet Svingfjerene. Mærkelig nok saaes der af og til, hele Sommeren igjennem, gamle Hanner i Vinterdragt. Man saa altid Ederfuglene i mindre Flokke.

Den sidste Flok i 1891 blev set den 2den Oktober. Fjorden var da paa store Strækninger dækket med Ny-Is, som Fuglene havde meget vanskeligt ved at bryde igjennem, naar de kom op efter at have dykket. Flokken bestod af en gammel Hun og et Kuld ikke ganske flyvefærdige Unger (Ltnt. Vedel). I 1892 blev den første set og skudt den 1ste Juni i Gaasefjord (Cand. Hartz og Ltnt. Vedel); i den derpaa følgende Tid saaes der jævnlig Ederfugle ved Revnerne i Fjordisen, men kun en enkelt Gang bleve de sete i Ferskvandssøerne oppe i Landet.

Ederfuglenes Føde bestaar af Muslinger, især *Saxicava*; kun en eneste Gang paa Expeditionen er der truffet paa Afvigelser fra denne Regel, idet den ovenfor omtalte, der blev skudt den 1ste Juni 1892, havde Rensdyr-Gjødning og Rester af *Fucus* i Maven (Cand. Hartz).

Denne Art er vistnok den, der sidst bliver færdig med at yngle, hvortil Grunden sikkert maa søges i, at Reden anbringes paa Skjær og Øer, hvor Æggene ikke ere i Sikkerhed for Ræven, før der bliver aabent Vand. 10de Juli 1892 fandtes der i en Hun store, men dog ikke fuldt udviklede Æg; 25de Juli samme Aar blev der dræbt nogle ganske smaa Dununger (Gaaseland); 3die August 1891 dræbtes ligeledes nogle Dununger ved Cap Stewart; de vare kun ubetydelig større end de fra Gaaseland. Den 28de August (1891) saaes der smaa Ællinger ved Danmarks Ø; 10de September og 2den Oktober (samme Aar) blev der endnu truffet ikke fuldt flyvefærdige Kuld.

Ved Angmagalik blev *Somateria mollissima* set flere Gange.

25. *Clangula histrionica* (L.).

Ltnt. Ryder mente bestemt at have set Han og Hun med Unger af denne Art den 16de August 1891 i Vestfjord.

26. *Pagonessa glacialis* (L.).

Naar undtages en Havlit, der blev skudt i Storisen den 7de Juli, blev denne Art hverken skudt eller set før den 12te

September 1891, da flere Flokke bleve sete ved og i Hekla Havn. I Tiden derefter saaes den jævnlig flokkevis omkring Vinterkvarteret; sidste Gang i 1891 blev den noteret den 27de September. Den 5te Juni ankom de to første i 1892 til Stationen; de kastede sig i en Smeltevandspyt paa Isen og vare meget sky. Den saaes derefter næsten daglig paa Danmarks Ø lige til Slutningen af Juli, men altid enkeltvis, parvis eller i ganske smaa Flokke (4—5 Stkr.), medens den om Efteraaret altid optraadte i større Flokke. De smaa Flokke holdt i Almindelighed trofast sammen; blev et af Individerne vingeskudt, kom de øvrige stadig tilbage til det; et lignende Forhold viste en Havlit overfor en *Colymbus septentrionalis*.

Kun i et Tilfælde traf jeg ubetydelige Rester af Vegetabilier (*Laminaria?*) i Maven paa en *P. glacialis*, ellers kun Smaasten og Skaller af *Saxicava*.

Den blev set i Tasiusak den 24de September 92.

27. *Mergus serrator* (L.).

Den 11te September 1891 blev en lille Flok set ved Østkysten af Milnes Land (Ltnt. Ryder og Tolk J. Petersen); 17de Juni 1892 saaes to Skalleslugere paa Danmarks Ø (J. Petersen), og den 24de September samme Aar blev endelig et ungt Individ skudt ud af en Flok i Tasiusak.

28. *Colymbus glacialis* (L.).

Meget almindelig i Egnen omkring Overvintringsstedet.

I 1891 blev den sidste iagttagen den 18de September. Den fløj i betydelig Højde og med raske Vingeslag i vestlig Retning ligesom flere andre af de i den Tid sete. 17de Juni blev den første skudt i Foraaret 1892. I Tiden derefter saaes den jævnlig parvis i Ferskvandssøerne paa Danmarks Ø.

Af de 7 under Expeditionen skudte Islommer blev Maveindholdet undersøgt paa de fem; to havde intet i Maven; de

andre tre havde Smaasten og Vegetabilier, de sidste i saa stor Mængde, at der ikke kunde være Tale om, at de vare komne der af en Fejltagelse; en havde endogsaa slugt grønne Pile-Kviste!

Ved Angmagsalik blev denne Art jævnlig hørt og set (den sidste den 24de September). Den 13de September iagttoges en lige flyvefærdig Unge sammen med de to gamle i en Ferskvandssø oppe i Landet.

29. *Colymbus septentrionalis* (L.).

Den er en af de i Scoresby Sund almindeligst forekommende Fuglearter; den findes saavel inde i Bunden af Fjordene som længere ude ved Yderkysten.

I Efteraaret 1891 blev den set til Midten af September Maaned paa forskjellige Steder i den indre Del af Scoresby Sund. En ung Fugl med ikke fuldt udviklede Fjer blev skudt den 30te August. I Foraaret 1892 bleve de første skudte den 12te Juni paa Danmarks Ø; der var to Individuer sammen, saa at Parringen rimeligvis allerede da var begyndt. Dog blev allerede den 3die Juni en Lom, maaske af denne Art, hørt i Gaasefjord (Ltnt. Vedel og Cand. Hartz).

Man træffer den saavel paa Fjorden som i Ferskvandssøerne; i Maven paa en skudt Lom fandtes Plantelevninger; en anden blev skudt med en *Gadus saïda* i Næbet.

Den 12te September 1892 blev den skudt af Ltnt. Vedel ved Angmagsalik.

30. *Uria arra* (Pall.).

Den er om Sommeren meget almindelig i den ydre Del af Scoresby Sund. Derimod blev den ikke truffen i Fjordens indre Forgreninger, og den gaar næppe heller saa langt ind som *Arctica alle*. Den yngler paa Cap Brewsters Afsatser, der ere helt overkalkede med dens Gjødning; den optræder dog

ikke der i saadanne Masser som (efter Beskrivelsen) paa Fugle-fjældene paa Grønlands Vestkyst.

Om Træktiderne kan intet siges, da den ikke fandtes ved Vinterkvarteret. Den 15de August 1892 og de derpaa følgende Dage blev der (omtrent udfor Cap Brewster) set mange Hunner, der, ledsagede af deres Unger, svømmede i sydøstlig Retning (til Havs); de bleve truffne indtil 17 Mil af Land. Ungerne vare saa store som en udvoxen *Arctica alle* og dykkede godt. Formodentlig have de været paa Træk for at slippe ud af Driv-isbæltet, inden Tyndisen begyndte at lægge sig for Alvor.

Ved Angmagsalik blev den aldeles ikke iagttagen under Expeditionens Ophold (10de—26de September).

31. *Cepphus grylle* (L.).

Det hjembragte Skind tilhører Varieteten *Mandii*.

Den er almindelig i Scoresby Sund, om end ikke nær saa talrig som *Uria arra*. Derimod gaar den betydelig dybere ind i Fjorden end denne; flere, især unge Fugle, bleve saaledes iagttagne ved Overvintringsstedet.

Endnu den 2den Oktober 1891, kun et Par Dage før Fjorden blev lagt fuldstændig til, saaes en ung Tejste i Hekla Havn. Derimod blev den ikke iagttagen igjen før den 8de August 1892 udfor Cap Stevenson. Den 12te August samme Aar blev den første unge Fugl af denne Art set ved Cap Stewart.

Ved Angmagsalik blev den set flere Gange i Slutningen af September (1892).

32. *Arctica alle* (L.).

Den optræder i Masse om Sommeren i den ydre og mellemste Del af Scoresby Sund og yngler ganske sikkert paa flere Steder paa Strækningen fra Cap Brewster til Gaasefjord f. Ex. paa Cap Stevenson). Enkelte gaa dog dybt ind i

Fjorden; saaledes blev den set omtrent midtvejs fra Danmarks Ø til Røde Ø.

Den 8de August 1891 fandtes den i store Flokke i Nærheden af Hekla Havn, og endnu den 17de saaes ovennævnte Exemplar dybt inde i Føhnfjord, men den 19de saaes kun en eneste langs Østkysten af Danmarks Ø og Milnes Land. Da «Hekla» den 21de gik ud til Cap Stewart, var den ganske vist ingenlunde sjælden, men de store Flokke vare fuldstændig forsvundne, og den optraadte kun enkeltvis. Dog bleve enkelte af og til sete ved Østkysten af Danmarks Ø og Milnes Land indtil den 3die September.

Da Fjordisen brød op om Foraaret 1892, blev der aabent Vand ved Overvintringsstedet tidligere end ved Cap Stevenson, hvor den nærmeste Krabbedykker-Koloni fandtes; man skulde derfor have ventet, at Fuglene skulde have søgt derind, indtil Fjorden blev helt aaben. Der blev imidlertid ikke set en eneste *Arctica alle*, *Uria arra* eller *Cepphus grylle*, førend «Hekla» paa sin Vej ud af Fjorden (den 8de August 1892) mødte dem; *Arctica alle* viste sig pludselig omtrent ud for Cap Stevenson, i store Flokke, hvorpaa den var almindelig over hele den ydre Del af Fjorden. Det kan ikke tænkes, at de tre Fuglearter først skulde være komne netop, da «Hekla» gik ud af Fjorden; de to af dem (*U. arra* og *C. grylle*) bleve sete med store Unger et Par Dage efter, og selv om der ikke blev set Unger af *Arctica alle*, maa den dog have begyndt at yngle før den Tid, da den ellers næppe kunde blive færdig, til Islæget atter begyndte. Den rimeligste Løsning paa dette mærkelige Forhold synes at være, at der fandtes aabent Vand i den ydre Del af Scoresby Sund, hvad ogsaa andre Ting syntes at bekræfte, selv om man ikke kunde se det fra Danmarks Ø. Der har da rimeligvis været saltere Vand og, som en Følge deraf, rigere pelagisk Dyreliv i den ydre Del af Fjorden end i den indre, hvor Vandet var næsten ferskt paa Grund af Is- og Snesmeltingen, saa at der slet intet pelagisk Dyreliv fandtes. Fuglene ere derfor, naar de skulde søge Føde,

trukne ud i den ydre Del af Fjorden, men mærkeligt er det unægteligt, at ikke en eneste har forvildet sig ind i den indre Del.

Ved Angmagsalik blev *Arctica alle* ikke iagttagen, hvorimod den paa Yderkysten i 1891 var meget almindelig fra $72^{\circ} 27' N.$ Br. $19^{\circ} 56' V.$ L. og sydefter, medens den ikke blev set nord derfor.

C. Pattedyr- og Fugle-Livet i Drivisen langs Grønlands Østkyst.

Naar man sammenligner den østgrønlandske Fuglefauna med Faunaen paa det kun c. 40 Mil fjærne Island, vil man se, at der er en ikke uvæsentlig Forskjel, naar man tager den ringe Afstand i Betragtning. Grunden hertil er naturligvis først og fremmest de mindre gode Livsbetingelser paa den grønlandske Kyst, men rimeligvis bidrager dog den mægtige Isstrøm, der uafbrudt driver ned gennem Danmarkstrædet, ikke ubetydeligt til det ringere Artsantal i Grønland. Strædet er jo ikke bredere, end at man skulde antage, at Fugle af Arter, der ikke høre hjemme paa Grønlands Østkyst, hyppig maatte forville sig over det fra Island; at saadant ogsaa undertiden sker, kan ses af den *Motacilla alba*, der blev funden ved Angmagsalik af Kaptajn Holms Expedition. Sammenligner man imidlertid Østgrønlands Fuglefauna med den Fortegnelse, den østerrig-ungarske internationale Station i 1882—83 giver over Fuglearterne paa Jan Mayen¹⁾, vil man se, at denne Ø besidder en Del flere Arter end Østgrønland, ja endog Arter, der, som f. Ex. *Turdus*-Arterne og flere andre Sangfugle, slet ikke kunde ventes at blive trufne paa et Sted som Jan Mayen, der vel næppe besidder synderlig bedre Livsbetingelser for dem end Østgrønland. Rimeligvis er det, som ogsaa Dr. Fischer (i ovennævnte Værk S. 109) bemærker, Individier, der ere blevne drevne ud af Kursen enten

¹⁾ Die oesterreichische Polarstation Jan Mayen. III Band.

fra Skandinavien eller fra Island, og da vel nærmest fra det sidste Sted, da der udtrykkelig bliver anført, at de bleve truffet med sydlig Vind; det maa dog imidlertid være noget, der hyppig gjentager sig, da det vel næppe kan antages, at det skete almindeligere end sædvanlig i den Tid, den østerrigske Expedition opholdt sig paa Øen. Derimod kan det næppe være almindeligt, at Fugle blive drevne fra Island til Grønland, da den danske Expedition i 1891—92 og den tyske i 1869—70 ellers maatte have stødt paa et eller andet saaledes forvildet Individ. Der maa derfor rimeligvis være en Grund til, at Fuglene, med eller imod deres Vilje, oftere komme til Jan Mayen end til Grønland. Nogen fremherskende Vindretning fra Island til Jan Mayen kan der ikke godt være Tale om, da sydlig Vind lige saa vel kan bringe Fuglene til de kun c. 40 Mil fjærne Egne ved Scoresby Sund som til det c. 75 Mil fjærne Jan Mayen. Skulde de paa Jan Mayen træffe *Turdus*-Arter og andre lignende være forslaaede fra Norge, skulde man tro, at Fugle saa meget lettere kunde blive forslaaede fra Island til Grønland, hvor Afstanden er meget ringere; iøvrigt kunde man maaske ogsaa tænke sig, at Jan Mayen (hvis intet andet var i Vejen end Afstanden) kunde virke som en Bro for streifende Fugle mellem Norge og Grønland. Man kan vel derfor nok antage, da Strejffugle ere saa sjældne paa Øst-Grønland, at den brede Drivisstrøm — Storisen — der flyder langs dette Lands Kyst, er Grunden til den skarpe Grænse mellem Grønlands og Europas Fuglefauna, idet kun de kraftigere og mere haardføre Fugle overvinde denne Hindring, hvorimod de svagere gaa til Grunde der som en Følge af det barske Klima, der, selv midt om Sommeren, findes i Drivisen.

Saafermt denne Hypothese er rigtig, vil man hyppigst finde europæiske Strejffugle paa de Steder, hvor Isbæltet er smallest, eller hvor der er Aabninger i det, og da navnlig mod Syd. Angmagsalik, hvor der nu er anlagt en dansk Koloni, vil være et saadant Sted; Egnen omkring Cap Farvel vil

sikkert ogsaa være et godt Samlested og kan siges allerede at have vist sig som et saadant, da Hr. J. Petersen, der deltog i Expeditionen 1891—92 som Tolk, under sit Ophold ved Itivdlik (paa Østsiden af Eggers Ø) i Løbet af Efteraaret 1893 dels jagttog og dels skjød følgende Fugle:

Hirundo rustica (L.),
Hæmatopus ostralegus (L.),
Ardea cinerea (L.),
Crex pratensis (Bechst.),
Podiceps sp.

Desværre blev kun *Ardea cinerea* opbevaret, saa at det for Ex. ikke blev afgjort, om Svalen ikke var den amerikanske *Hirundo rufa* (Bp.) i Stedet for *H. rustica*.

— Det er imidlertid ikke alene Fuglene, for hvem Isen danner en Hindring i at naa Grønlands Kyst; ogsaa for flere Hvalarters Vedkommende danner den en skarp Grænse, idet kun et Par at dem for kortere eller længere Tid opholder sig i den midterste, tætte Del af Drivisen.

Man kan, i ethvert Tilfælde en lang Tid af Aaret, indele «Storisen» ved Grønlands Østkyst i 3 Dele:

1. *Den yderste (østligste) Del*, hvor Flagerne kun ere smaa og stærkt blandede med mer eller mindre forvitrede Isklumper. Denne Del varierer meget i Tæthed.
2. *Den midterste Del*, hvor Flagerne ere størst (undertiden næsten 1 Kvadratmil); det er den tætteste Del, og der findes kun enkelte mer eller mindre brede Vandrender mellem Flagerne.
3. *Den inderste (vestligste) Del*, hvor Flagerne atter ere mindre, da de blive brækkede af Tidevandet, og hvor der som Regel er noget mere aabent Vand end i den midterste Del.

De i den sidste Del værende Pattedyr og Fugle maa regnes med til Landets Fauna og ere her behandlede sammen med denne, thi denne Del af Isen er aldrig stor af Udstrækning og Dyrene søge jævnlig Land eller ind i Fjordene o. s. v.

Den yderste og den midterste Del indtage de største Arealer; den første har langt større Rigdom paa Pattedyr og Fugle end den anden. Selvfølgelig have alle tre Afdelinger en Del Arter tilfælles, men hver har dog sine typiske; der er naturligvis heller ikke nogen skarp Grænse mellem de tre Dele.

I Eftersommeren og Efteraaret passer denne Inddeling ganske vist ikke, idet Storisen da bliver mere ensartet (den yderste Del smelter bort, og de store Flager i den midterste Del brække itu) og Isstrømmen ikke saa bred, men da Expeditionen ikke opholdt sig i længere Tid ved Yderkysten paa den Aarstid, blev der ikke megen Lejlighed til at gjøre Iagttagelser over Dyrelivet under disse Omstændigheder.

Jeg skal herefter gaa over til en nærmere Beskrivelse af Faunaen i den yderste og den midterste Del af Storisen.

1. I den yderste Del bleve iagttagne:

- a. **Pattedyr:** *Phoca groenlandica* (Fabr.),
 — *barbata* (Fabr.),
Cystophora cristata (Erxleben),
Balænoptera Sibbaldii (Gr.),
Hyperoodon rostratus (Pontopp.),
Orca gladiator (Lac.).
- b. **Fugle:** *Sterna macrura* (Naum.),
Rissa tridactyla (L.),
Larus glaucus (Brünn.),
Lestris pomarina (Temm.),
 — *longicaudata* (Briss.),
Fulmarus glacialis (L.),
Somateria mollissima (L.),
Pagonessa glacialis (L.),
Fratercula arctica (L.),
Uria arra (Pall.),
Cepplus grylle (L.),
Arctica alle (L.).

Phoca groenlandica var meget almindelig. Det er en meget livlig Sæl, som er let at kjende alene paa sine Bevægelser i Vandet. En skudt Svartside havde en Del temmelig stærkt fordøjede Fisk (*Paralepis?*) i Maven. — Af Fangstmændene kaldes de Flokke, man træffer af denne Sæl i Juni-August, for «Hansæl», da de mene, at der kun findes Hanner der imellem, hvilket imidlertid er urigtigt.

Phoca barbata — af Fangstmændene kaldet Blaasæl — er temmelig sjælden i den her omhandlede Del af Isen. Den optræder her, som overalt, enkeltvis og ikke i Flokke.

Cystophora cristata. Denne Sæl var overmaade almindelig i den ydre Del af Isen; i den Tid, Expeditionen opholdt sig der, blev der dog aldrig truffet videre store Flokke; undertiden bestode Flokkene baade af *Cystophora cristata* og *Phoca groenlandica*.

Balænoptera Sibbaldii. I 1891 var den overmaade almindelig i den ydre Del af Isen, saa at der ikke gik en Dag, uden at vi saa denne store Hval, der er let kjendelig paa den lille, langt tilbage siddende Rygfinne. Den var aldrig videre sky. — I Efteraaret 1892 blev den ikke med Sikkerhed set, dog mente 1ste Styrmand paa «Hekla» at have set en den 5te September.

Hyperoodon rostratus — Sælfangernes «Bottlenose» — var ubetinget den almindeligste Hvalart i den ydre Del af Isen, medens den aldrig blev set i tættere Partier af denne. Fangsten efter den foregaar dog ikke saa meget inde i Isen, men mere østlig. Der blev flere Gange set Bottlenoser med fuldstændig hvidt Hoved, hvilke Fangstmændene kaldte «Tøndebund». — I September 1892 saaes den flere Gange i aabent Vand i Nærheden af Isen. En Gang kom en lille Flok helt hen til Skibet, ligesom de i det hele taget heller ikke ellers vare sky.

Orca gladiator. Den blev med Sikkerhed kun set to Gange under Expeditionen, den 23de Juni 1891 og den 3die

September 1892, første Gang i den ydre Isrand (i meget spredt Is) og anden Gang i aabent Vand i Nærheden af Drivisen. I det første Tilfælde fulgte en lille Flok tilsyneladende efter en *Balænoptera Sibbaldii*, men det var umuligt at afgjøre, hvorvidt de havde i Sinde at angribe den, da Taagen hurtigt skjulte dem for os. De norske Fangstmænd paastode paa det bestemteste, at saadanne Kampe undertiden finde Sted. — I det andet Tilfælde ($\frac{3}{9}$ 92) kom en lille Flok (5 Stkr.) helt hen til Skibet, ja de dukkede endog ned under det og kom op paa den modsatte Side, saa at de kun vare c. 3 Alen borte, da de dukkede op.

Sterna macrura. To, formodentlig et Par, bleve sete den 25de Juni 1891 (i Nærheden af Jan Mayen).

Rissa tridactyla. Om end ikke særlig hyppig, var den dog ingenlunde sjælden i den ydre Isrand; den blev dog ikke set i Nærheden af Jan Mayen. Som Regel optraadte den flokkevis; Flokkene vare ikke store, paa c. 10 Stkr. eller derunder.

Larus glaucus. Under Expeditionens Ophold i Nærheden af Jan Mayen i 1891 saaes nogle store Maager, der maaske tilhørte denne Art; ellers saaes den slet ikke i Drivisen eller udenfor denne, førend i September 1892, da der daglig saaes en Del, særlig mange paa Touren over Danmarkstrædet til Angmagsalik.

Lestris pomarina. I Efteraaret 1892 saaes flere Gange en større *Lestris*-Art, sikkert *L. pomarina*, ved den ydre Isrand, saavel paa Touren fra Scoresby Sund til Island som fra Island til Angmagsalik.

Lestris longicaudata. Enkelte bleve sete i den ydre Isrand i 1891.

Fulmarus glacialis. Overordentlig almindelig overalt; den optraadte ikke flokkevis, undtagen naar en større Mængde

samløde sig om Affald fra Skibet eller lignende, men de spredte sig i saa Tilfælde snart igjen. Den mørke Varietet blev mere og mere almindelig mod Nord, saa at der tilsidst var $\frac{1}{3}$ saa mange mørke som lyse. — De vare meget lidt sky og bede villig paa Krog; naar de bleve fangede, skrege de ikke, men bede fra sig som rasende. — Maveindholdet hos en skudt *F. glacialis* blev undersøgt; det bestod af Levninger af Krebsdyr og Blækspruttenæb. — Den 19de August 1892 blev der set en Del unge Fugle af denne Art i den ydre Isrand paa $68^{\circ} 43' N. Br.$ $19^{\circ} 14' V. L.$

Somateria mollissima. En Edderfugl blev set i den yderste Kant af Isen den 20de Juni 1891 ($68^{\circ} 12' N. Br., 13^{\circ} 5' V. L.$).

Pagonessa glacialis. Ltnt. Ryder skjød en Havlit den 7de Juli 1891 paa $74^{\circ} 2' N. Br., 2^{\circ} 15' V. L.$

Fratercula arctica. Nogle enkelte bleve sete i 1891 under Expeditionens Ophold i Nærheden af Jan Mayen.

Uria arra. Den blev set omtrent daglig i den ydre Del af Isen, men ikke i noget stort Antal førend i Dagene omkring den 26de Juni, hvilke Dage Expeditionen tilbragte i Nærheden af Jan Mayen; den optraadte da overmaade talrig, men det har sikkert kun været paa Grund af Jan Mayens Nærhed, da den atter tog af i Antal nordpaa.

Cephus grylle. Optraadte kun enkeltvis og blev kun iagttagen i Nærheden af Jan Mayen.

Arctica alle. Allerede den første Dag «Hekla» stod ind i Isen (den 21de Juni 1891 paa c. $68^{\circ} 10' N. Br., 13^{\circ} V. L.$) blev den set i temmelig stor Mængde, og den var en af de talrigste Fuglearter indtil et Stykke nord for Jan Mayen, da den pludselig forsvandt. Den blev, naar undtages en enkelt, først set igjen den 27de Juli, da den optraadte i Masse lige saa pludselig, som den var forsvunden; det var paa $72^{\circ} 27' N. Br., 19^{\circ} 56' V. L.,$ altsaa inde under Land. Dens pludselige Forsvinden i den

yderste Del af Isen kan ikke være begrundet i, at den har søgt nærmere til Ynglestederne, thi paa det Sted, hvor Hovedmassen maa antages at yngle, Jan Mayen, er Rugningen af Æggene allerede vidt fremskreden i Midten af Juni¹⁾. Dens Forsvinden kan vistnok kun tilskrives enten den Omstændighed, at «Hekla» kom ind i den tætte Del af Isen, eller ogsaa, at Arten ikke gaar saa langt imod Nord, muligvis begge Dele.

Mærkeligt er det, at *Arctica alle* paa en Aarstid, da man skulde antage, at den opholdt sig i Nærheden af Kysterne for at yngle, kan træffes saa langt fra Land, som den blev truffen af Expeditionen den 21de Juni 1891, nemlig i en Afstand af c. 35 Mil fra nærmeste Land, Island. Fuglen er vel næppe en saa kraftig Flyver, at den kan have Rede, for Ex. paa Island, paa samme Tid, som den selv findes saa langt borte derfra; det samme gjælder selvfølgelig mere eller mindre ogsaa om de andre Fugle, der træffes i Drivisen saa langt fra Kysten i Ruge-tiden; saafremt man antager, at det er Fugle, der ikke yngle det Aar, maa man rigtignok forbavses over den Masse, hvori de optræde. Forholdet mellem Hannernes og Hunnernes Antal blev desværre ikke undersøgt under Expeditionens Ophold i Drivisen. En Umulighed var det maaske ikke, at de af Expeditionen i Slutningen af Juni i den ydre Drivis trufne Fugle endnu ventede paa aabent Vand under Grønlands Kyst, men det er vel næppe sandsynligt, da Ygletiden i saa Tilfælde maa begynde saa sent, at Ungerne næppe kunne blive nogenlunde store, inden Islæget atter begynder.

2. I den midterste, tætteste Del af Storisen blev iagttagne:

- a. **Pattedyr:** *Ursus maritimus* (L.),
Phoca foetida (Fabr.),
 — *barbata* (Fabr.),
Cystophora cristata (Erxleben),
Balæna sp.?

¹⁾ Ifølge Dr. Fischer; se oven citerede Værk, Side 120.

- b. **Fugle:** *Numenius* sp.,
Sterna macrura (Naum.),
Pagophila eburnea (Gmel.),
Rissa tridactyla (L.),
Lestris longicaudata (Briss.),
Fulmarus glacialis (L.),
Uria arra (Pall.),
Arctica alle (L.).

Ursus maritimus. Saa snart man kommer ind i tæt Is, kan man vente at se Bjørnespor eller ogsaa Dyret selv; derimod kommer Bjørnen kun yderst sjældent og vistnok imod sin Vilje ud i spredt Is, thi den er — relativt talt — ikke nogen god Svømmer. De Bjørne, man træffer i Drivisen, strejfe vistnok over store Strækninger, og at de komme hurtig afsted, synes den Omstændighed at bevise, at der i Maven paa en Bjørn blev fundet en frisk *Laminaria*-Stump; Bjørnen blev skudt c. 25 Mil fra nærmeste Land.

Phoca foetida. Denne Art, der af Fangstmændene kaldes «Troldsæl», forekommer i ethvert Tilfælde meget sjældent i den ydre Del af Isen; først naar man kommer længere ind, og Flagerne blive større og tættere, bliver den almindelig. Ere Flagerne mindre, ser man den jævnlig i de talrige, aabne Kanaler, men naar Flagerne ere store, har den, i Modsætning til de andre Sæler, aabne Huller igjennem dem ligesom om Foraaret paa Fjordisen; naar den ligger paa Isen, ligger den altid ved disse Huller og aldrig ved de aabne Kanaler. — Alle de *Ph. foetida*, der bleve sete i Drivisen, syntes at være meget smaa, men der blev ikke skudt saa mange, at der kan siges noget med Sikkerhed derom.

Phoca barbata. En enkelt set lige paa Grænsen mellem den yderste og mellemste Del af Isen.

Cystophora cristata. Ligeledes.

Balæna sp.? Den 9de Juli 1891 saaes paa lang Afstand

Sprøjtet af et Par store Hvaler langt inde i Isen, og da hverken *Hyperoodon rostratus* eller *Balænoptera Sibbaldii* gaa saa langt ind, er det ikke umuligt, at det har været *Balæna mysticetus*, der i ethvert Tilfælde undertiden træffes netop der omkring, hvor Expeditionen da var.

Numenius sp. En Regnspove blev set i Isen den 22de Juni 1891; den fløj i østlig Retning ($68^{\circ} 25' \text{ n. Br.}, 14^{\circ} 4' \text{ v. L.}$).

Sterna macrura. Ligesom i den ydre Drivis, blev der ogsaa i den indre, tætte Del set to Exemplarer af denne Art.

Pagophila eburnea. Om end denne Fugl paa ingen Maade optræder i Masse, er den dog saa nøje forbunden med den tætte Del af Drivisen, at den ubetinget maa siges at være den Fugl, der er mest karakteristisk for denne Del. Den optræder flokkevis og søger navnlig hen til Steder, hvor der ligger Aadsler af Bjørn eller Sæl, eller til Skibene, hvor den tager alt Affald; Flokkene ere aldrig ret store. De af Expeditionen truffne vare, som Regel, temmelig sky, hvorimod de om Foraaret under «Ungfangsten» ved Jan Mayen skulle være meget tillidsfulde overfor Mennesker. Fangstmændene kalde dem «Isryper» og paastaa, at de yngle paa Drivisen, hvilken Paastand dog sikkert i høj Grad trænger til nærmere Bekræftelse.

Rissa tridactyla. Det samme, der er sagt om denne Art i Stykket om den yderste Del af Isen, gjælder ogsaa om den i den midterste Del.

Lestris longicaudata. En enkelt set.

Fulmarus glacialis. Om end mindre almindelig end i den ydre Del af Drivisen, var den dog ingenlunde sjælden.

Uria arra. Kun enkelte sete; den opholder sig vist blot undtagelsesvis i den tætte Is, maaske kun paa Gjennemtræk. Som ovenfor anført, saaes den i stor Mængde (med Unger) svømme ud gennem Isen i August 1892, men det maa vel erindres, at Isen den Gang var overmaade spredt (eller maaske

snarere: der var en stor Aabning i den lige fra Munden af Scoresby Sund og udefter).

Arctica alle. Ogsaa denne Art blev kun set i et enkelt Tilfælde.

— — Man vil af ovenstaaende have set, at den yderste Del af Drivisen har 4 Arter Fugle: *Rissa tridactyla*, *Fulmarus glacialis*, *Arctica alle*, *Uria arra*, og 4 Pattedyr: *Phoca groenlandica*, *Cystophora cristata*, *Balænoptera Sibbaldii*, *Hyperoodon rostratus*, der ere almindelige; den midterste Del har 3 Fuglearter: *Pagophila eburnea*, *Rissa tridactyla*, *Fulmarus glacialis*, og 2 Pattedyr: *Ursus maritimus*, *Phoca foetida*. Altsaa ere 2 af Fuglearterne fælles for begge.

De andre her omtalte Pattedyr- og Fugle-Arter ere enten ikke saa almindelige eller have ikke saa fast Ophold i Drivisen, at de kunne komme med i Betragtning.

Jeg kan ikke slutte uden at takke Hr. Viceinspektør Winge, fordi han med sin sædvanlige Forekommenhed har været mig behjælpelig med dette Arbejde.

F i s k ¹⁾.

1. *Cottus quadricornis* (L.).

Fanget i Hekla Havn den ²⁰/₈ 1891 ved Skrabning paa 3—6 Favne.

2. *Cottus scorpius* (L.), var. *groenlandicus* (C. V.).

De hjembragte Ulke ere fangede dels ved Skrabning og dels paa Krog. De ere tagne paa tre Steder:

Jameson Lands Sydkyst (lige i Strandkanten, paa meget lavt Vand),

Hekla Havn (fra Overfladen til c. 10 Favne) og

Tasiusak (4—11 Favne).

Fra første og sidste Sted haves kun Unger, fra Hekla Havn baade Unger og ældre; ved Hekla Havn var den meget almindelig, baade i selve Havnen, hvor den opholdt sig hele Aaret rundt, og udenfor denne.

1. *Phobetor ventralis* (C. V.).

1 Exemplar fra Hold with Hope den ²⁰/₇ 1891; blev taget med Haanden i meget lavt Vand ved Stranden.

¹⁾ Alle Bestemmelserne ere foretagne af Hr. Prof. Lütken, der ogsaa villigst har gennemset mit Manuskript og paa anden Maade har hjulpet mig, hvorfor jeg herved tillader mig at bringe ham min Tak.

2 Exemplarer (♂ og ♀) fra Hekla Havn; fiskede med Snøre i August 1891 paa c. 6 Favne.

4. *Centridermichthys uncinatus* (Rhd.).

En *C. uncinatus* blev tagen med Svaber den 18de Juli 1891 paa 74° 17' N. Br., 15° 20' V. L. (127 Favne, Bunden: Ler med Smaasten).

5. *Icelus hamatus* (Kr.).

3 bleve tagne med Skrabe i og ved Hekla Havn, 1 ved Gaaselands Kyst; c. 5—10 Favne, hovedsagentlig paa stenet Bund.

6. *Cyclopterus spinosus* (Fabr.).

Kun Unger, ingen Gamle, bleve fundne. De bleve alle fiskede med Skrabe, navnlig i og ved Hekla Havn, hvor Arten ingenlunde synes at have været sjælden; hyppigst blev den funden paa Stenbund.

I Tasiusak blev der fundet nogle Æg, der muligvis hidrøre fra denne Fisk.

7. *Liparis* sp.

En lille, ikke nærmere bestemt Unge blev fanget ved Skrabning i Hekla Havn den $\frac{1}{3}$ 1892.

8. *Lumpenus lampetrisformis* (Walb.).

En *L. lampetrisformis* blev tagen ved Skrabning i Hekla Havn den $\frac{25}{2}$ 1892.

9. *Gymnelis viridis* (Fabr.).

Alle de fangede vare uden Aftegning.
Blev tagen i Hekla Havn:

den $\frac{9}{8}$ 1891 (2 Stkr.),
 — $\frac{20}{8}$ — ,
 — $\frac{15}{8}$ 1892,
 — $\frac{5}{4}$ — ,

paa 4—9 Favne, Mudderbund.

10. *Gasterosteus aculeatus* (L.),
 var. *gymnurus*.

Den blev fanget i flere af Ferskvandssøerne paa Danmarks Ø og ved Tasiusak, derimod aldrig i Saltvand.

Den $\frac{31}{7}$ 1892 saaes den i store Stimer paa ganske lavt Vand; Legetiden var da formodentlig inde.

11. *Gadus saïda* (Lep.).

Allerede den 12te Juli 1891 fandt Cand. Deichmann en meget medtagen *Gadus saïda* drivende mellem Storis-Flagerne ($75^{\circ} 30'$ N. Br., $7^{\circ} 11'$ V. L.); den 19de August 1892 saaes et levende Individ, der af Dønningen blev kastet op paa en Flage i den yderste Isrand ($68^{\circ} 43'$ N. Br., $19^{\circ} 14'$ V. L.). Det var iøvrigt under Sejladsen i Storisen temmelig almindeligt at se Smaafisk, der svømmede hen over Isfoden; saafremt de have tilhørt denne Art, synes *Gadus saïda* — i det mindste som yngre — at føre en pelagisk Tilværelse; der blev imidlertid ikke fanget nogen af de paagjældende Smaafisk, der vare meget livlige og ikke bede paa de udsatte Kroge. — Ved Cap Broer Ruys blev der ogsaa fundet en død *G. saïda*.

I Scoresby Sund var den overordentlig almindelig og blev fanget adskillige Gange — de fleste paa en temmelig besynderlig Maade. Det var nemlig ikke sjældent at se smaa Torsk (11—13 Cm. lange) svømme rask om lige i Overfladen med den øverste Del af Hovedet over Vandet; forsøgte man at fange dem, prøvede de slet ikke paa at dykke. Om Grunden hertil kan intet siges; udvendig kan man ikke se noget Tegn til

Sygdom hos de paagjældende Individder. Fænomenet var, som sagt, meget almindeligt; paa stille Sommeraftener kunde man jævnlig se flere paa en Gang. En Gang fangede jeg ogsaa en lille *Gadus saïda* om Vinteren (²⁰/₁ 1892), da jeg huggede en Vaage i Fjordisen; den var øjensynlig døende, saa at jeg kunde tage den med Haanden. Alle de her omtalte Individder vare, som tidligere anført, yngre, mindre Fisk; derimod blev der flere Gange om Foraaret fanget noget større i de næsten ferske Pytter oven paa Fjordisen, naar de vare stegne op gennem Revnerne.

Den største *Gadus saïda* blev fanget i selve Havnen i Hummertejne paa c. 6 Favne Vand. Den var 26 Cm. lang.

Ved Angmagsalik blev Arten hverken set eller fanget, hvoraf dog naturligvis ikke følger, at den ikke skulde findes der.

12. *Salmo alpinus* (L.).

Den blev funden saavel paa Danmarks Ø, som i forskjellige Elve, der munde ud i Tasiusak. Derimod blev den ikke set i den store Elv paa Hold with Hope, hvor den dog sikkert alligevel findes, eller i nogen af Scoresby Sunds Elve med Undtagelse af dem paa Danmarks Ø. Man maa dog vel erindre, at vi kun paa Jameson Land fik Lejlighed til at undersøge Elve, hvori der kunde findes Ørred, og at denne Undersøgelse paa Grund af Tidens Knaphed aldeles ikke var tilstrækkelig; i Bunden af Hurry Inlet løbe et Par meget store Elve ud, der formodentlig ville vise sig at være lige saa fiskerige som Elvene ved Angmagsalik.

Ifølge Rink («Grønland») vandrer *Salmo alpinus* paa Grønlands Vestkyst om Sommeren fra Havet op i Elvene og Søerne for at forplante sig. Efter hvad jeg selv har havt Lejlighed til at se, og efter hvad Grønlænderne berette, er dette ogsaa Tilfældet ved Tasiusak. Elvene ere der store og vandrige selv sent paa Sommeren; de komme fra betydelige og vistnok meget dybe Søer, ofte fra flere paa en Gang. I den Tid,

Ørreden gaer op i det ferske Vand, er den Gjenstand for ivrigt Fiskeri, og man træffer de Dæmninger, hvorved Grønlænderne indsnævre Vandløbene, saavel højt oppe i Elvene som ved disses Mundinger. Da Expeditionen kom til Tasiusak henimod Midten af September 1892, varede Trækket endnu ved, men syntes, efter Grønlændernes Sigende, at være aftaget meget. Dog fangedes den første Dag (den 12te September) ikke mindre end 25 Fisk i et lille Garn, der var sat ud ved en Fos. Jeg iagttog en Tid Fangsten; alle de, der gik i Garnet, kom op ad Elven, sikkert fra Havet (der ikke laa mere end 3—400 Alen borte), skjøndt jeg ikke saa nogen paa de første 100 Alen fra Elvmundingen; de passerede alle ved Siden af Garnet og forsøgte at forcere Fossen, men fik ikke Fart nok og bleve derfor af det stride Vand drevne tilbage og ind i Garnet. Det var store Fisk paa c. 2—2½ f ; navnlig Hannerne havde prægtige Farver og de for Laxefisk i Forplantningstiden ejendommelige krogformede Kjæber. — Allerede Dagen efter blev der kun fanget 11, og i den sidste Tid af vort Ophold kun nogle faa Stykker.

Det Spørgsmaal staar imidlertid tilbage, hvor de Ørreder, der gik op igjennem Elven, og de, der tidligere vare gaaede op, bleve af; jeg saa ingen passere ned ad Fossen, skjøndt mange forsøgte at komme op ad den, og hvis der overhovedet havde foregaaet et Træk ned ad Elven fra Søen, hvorfra denne kom, maatte vi vel være blevne ved at faa et nogenlunde jævnt stort Antal i den Tid, vi havde Garn ude (til henimod Slutningen af September). Det kan næppe tænkes, at Tilbagetrækket er gaaet for sig, efter at Garnet var taget bort, thi Elven var da ved at lægge til, og, da den var temmelig lav ved Udløbet, er Tilbage-toget sikkert hurtigt blevet spærret for de Fisk, der vare naaede op til Søen. Tilbage staar der næppe anden Mulighed, end at Ørrederne have tilbragt Vinteren i Søen; at noget saadant ogsaa sker paa Vestkysten, kan ses af Rinks oven citerede Værk, og det finder desuden Sted paa Danmarks Ø.

Her ere Forholdene en Del anderledes end ved Tasiusak. De Elve, hvori der findes Ørred, komme ganske vist ligeledes fra Ferskvandssøer og tørre derfor ikke fuldstændig ud i Løbet af Sommeren; men naar Snemeltningen er forbi, svinde de dog saa stærkt ind, at de tilsidst opløse sig i rent ubetydelige Vandrender, hvori større Fisk umulig kunne klare sig; det er imidlertid netop paa den Tid, Ørreden skal gaa op fra det salte Vand for at lege.

Der blev da heller ikke i hele det Aar, Expeditionen opholdt sig paa Danmarks Ø, set en eneste *Salmo alpinus* af den Størrelse, der var saa almindelig ved Tasiusak; den største, der blev fanget, var kun 28,5 Cm. lang; det var en Hun med temmelig stærkt, men dog ikke fuldt udviklet Rogn (den blev fanget den 16de Juli). Der kan vel kun tænkes den Mulighed, at *Salmo alpinus* paa Danmarks Ø ikke bliver større (eller i hvert Fald ikke meget større). — Smaaørreder af en Størrelse fra 6,5—16,0 Cm. vare overmaade almindelige. De overvintre i Ferskvandssøerne; saaledes saa jeg den 2den Oktober 1891 ikke faa under isen paa en saadan.

13. *Mallotus villosus* (Müll.).

Som allerede Kapt. Holm omtaler (Meddelelser om Grønland, 9de og 10de Hefte) forekommer den ved Angmagsalik om Foraaret, da den er Gjenstand for et ivrigt Fiskeri; under Expeditionens Ophold i Angmagsalik saaes ofte Knipper af tørrede Angmagsæter. — Den blev hverken set ved Hekla Havn eller noget andet Sted i eller norden for Scoresby Sund.

14. *Paralepis krøyeri* (Ltk.).

Paa Ltnt. Ryders Baadtur i September 1892 fandtes en død Fisk af denne Art drivende om paa Vandet i Sermiligakfjorden.

15. *Somniosus microcephalus* (Schn.).

Allerede under Heklas Ophold i Storisen blev der fanget en «Havkal» den 13de Juli 1891 (75° 6' N. Br., 10° 29' V. L.). Efter Sælfangernes Sigende skal den iøvrigt slet ikke være sjælden der.

Under Overvintringen blev der fanget et Par Stkr. i Fjorden i Nærheden af Hekla Havn. Ved Angmagsalik er den, ifølge Kapt. Holms oven citerede Værk, meget almindelig og fiskes om Vinteren af Grønlænderne.

I Maven paa den i Storisen fangede Haj fandtes: Blækspruttenæb, stærkt fordøjede Fiskelevninger og et stort Blad af *Agarum Turneri*, hvilket sidste saa ud til at være slugt for nylig. I Maverne paa de i Scoresby Sund fangede fandtes intet eller kun ubetydelige Rester (maaske af Alger); da det ene af de paagjældende Individuer blev trukket op af Vandet, var der en anden Haj, der bed et Stykke ud af det.

Foruden de her nævnte 15 Fiskearter, som Expeditionen selv har havt Lejlighed til at iagttage, skal jeg ikke undlade at gjøre opmærksom paa to til, som ifølge Kapt. Holms oven citerede Værk findes ved Angmagsalik: *Sebastes marinus* (L.) og *Hippoglossus vulgaris* (Fleming). Der er næppe nogen Grund til at antage, at disse to Arter ikke ogsaa skulde findes i Scoresby Sund. En større Torntap af en Fiskehvirvel, der blev funden i Maven paa en under Overvintringen fanget Sælhund, synes ogsaa at bekræfte Tilstedeværelsen af i det mindste en større Fiskeart. Muligvis vil der med Tiden findes flere Flynderarter; navnlig kunde der i den Henseende ventes interessante Oplysninger, naar man fiskede med Vaad (Landdragningsvaad eller Snurrevaad) langs Sydkysten af Jamesons Land, Østkysten af Milnes Land og paa andre lignende, sandede og jævnt skraanende Steder.
